

บทที่ 3

มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการให้ความคุ้มครองลิขสิทธิ์ในงานภาพยนตร์ กรณีการลักลอบบันทึกภาพยนตร์ในโรงภาพยนตร์

สำหรับการศึกษาที่จะกล่าวถึงในบทที่ 3 นี้ จะศึกษาแนวทางการให้ความคุ้มครองลิขสิทธิ์ในงานภาพยนตร์โดยแยกพิจารณาเป็น 3 ส่วน คือ

ส่วนที่หนึ่ง แนวทางการให้ความคุ้มครองลิขสิทธิ์ในงานภาพยนตร์ตามกฎหมายระหว่างประเทศ โดยจะกล่าวถึงความเป็นมา แนวคิด และการให้ความคุ้มครองตามความตกลงระหว่างประเทศ ซึ่งประเทศไทยได้เข้าเป็นภาคีในอนุสัญญาแล้ว ได้แก่ อนุสัญญากรุงเบิร์น และความตกลงว่าด้วยสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาที่เกี่ยวกับการค้า รวมทั้งอนุสัญญาลิขสิทธิ์สากล สนธิสัญญาว่าด้วยลิขสิทธิ์ สนธิสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองสิทธินักแสดงและสิ่งบันทึกเสียง และร่างความตกลงว่าด้วยการต่อต้านการค้าสิ่งปลอมแปลง ซึ่งประเทศไทยไม่ได้เข้าเป็นภาคี

ส่วนที่สอง แนวทางการให้ความคุ้มครองลิขสิทธิ์ในงานภาพยนตร์ตามกฎหมายของต่างประเทศ โดยจะศึกษาแนวทางการคุ้มครองของสหรัฐอเมริกา เนื่องจากเป็นประเทศที่ผลักดันให้มีกฎหมายป้องกันการลักลอบบันทึกภาพยนตร์ในโรงภาพยนตร์ รวมทั้งแนวทางการคุ้มครองของประเทศฟิลิปปินส์และประเทศญี่ปุ่นซึ่งเป็นประเทศในภาคพื้นเอเชียที่มีแนวคิดในการตรากฎหมายป้องกันการลักลอบบันทึกภาพยนตร์ในโรงภาพยนตร์เป็นกฎหมายเฉพาะด้วย

ส่วนที่สาม แนวทางการให้ความคุ้มครองลิขสิทธิ์ในงานภาพยนตร์ตามกฎหมายของประเทศไทยภายหลังมีการตราพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2558 ที่กำหนดฐานความผิดเกี่ยวกับการบันทึกภาพยนตร์ในโรงภาพยนตร์เป็นการเฉพาะ โดยจะศึกษาถึงกฎหมายต่าง ๆ ที่ให้ความคุ้มครองงานภาพยนตร์ไว้ ได้แก่ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ประมวลกฎหมายอาญา พระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551 และพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2558 รวมทั้งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการประสานงานในการบังคับใช้กฎหมายเพื่อป้องปรามการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา พ.ศ. 2553 โดยมีรายละเอียดปรากฏ ดังนี้

3.1 มาตรการทางกฎหมายการให้ความคุ้มครองลิขสิทธิ์ในงานภาพยนตร์ตามกฎหมายระหว่างประเทศ

โดยที่กฎหมายระหว่างประเทศเป็นกฎเกณฑ์และแนวทางที่ประเทศภาคีหรือสมาชิกที่ตกลงร่วมกันยึดถือที่จะปฏิบัติตาม อีกทั้งกฎหมายระหว่างประเทศยังเป็นเครื่องมือที่จะมีผลให้มาตรฐานทางกฎหมายภายในของแต่ละประเทศมีลักษณะที่ใกล้เคียงกัน การทำความเข้าใจหลักเกณฑ์ทางกฎหมายในระดับระหว่างประเทศในเรื่องการคุ้มครองลิขสิทธิ์ในงานภาพยนตร์ย่อมทำให้รู้ว่าเหตุผลและวัตถุประสงค์ของหลักการที่อยู่ในกฎหมายระหว่างประเทศซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการนำมาบังคับใช้หรือนำมาตราเป็นกฎหมายภายในประเทศต่อไป

3.1.1 อนุสัญญากรุงเบิร์น (ค.ศ. 1971) (Berne Convention)⁴⁴

อนุสัญญานี้ได้ก่อตั้งขึ้น ณ กรุงเบิร์น ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ เมื่อวันที่ 9 กันยายน ค.ศ.1886 เป็นสนธิสัญญาพหุภาคี มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ความคุ้มครองงานอันมีลิขสิทธิ์ของประเทศหนึ่งภายในอาณาเขตของประเทศภาคีสมาชิกแห่งอนุสัญญากรุงเบิร์น กล่าวคืออนุสัญญากรุงเบิร์น มุ่งที่จะให้ความคุ้มครองแก่งานอันมีลิขสิทธิ์ของต่างประเทศเท่านั้น ส่วนงานอันมีลิขสิทธิ์ของประเทศที่เป็นแหล่งกำเนิดงานย่อมได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายลิขสิทธิ์ของประเทศนั้น ไม่ใช่ได้รับความคุ้มครองจากอนุสัญญากรุงเบิร์น

สำหรับหลักการพื้นฐาน (Basic Principles) ในอนุสัญญากรุงเบิร์น ในการให้ความคุ้มครองลิขสิทธิ์ไว้ ดังนี้⁴⁵

(1) หลักการปฏิบัติเยี่ยงคนชาติ (National Treatment) มีสาระสำคัญว่า งานลิขสิทธิ์ของรัฐใดได้รับความคุ้มครองอย่างไร หากรัฐนั้นเป็นภาคีของอนุสัญญานี้ต้องให้ความคุ้มครองในงานลักษณะเดียวกันแก่ภาคีของรัฐอื่นเสมอเหมือนให้แก่คนชาติของรัฐตน

(2) หลักการคุ้มครองอิสระ (Independence of Protection) หรือหลักการกำหนดสิทธิขั้นต่ำ (Minimum Rights) เป็นการกำหนดให้ประเทศภาคีสามารถกำหนดหลักเกณฑ์การให้ความคุ้มครองลิขสิทธิ์ได้โดยอิสระ แต่ต้องไม่น้อยไปกว่าระดับการคุ้มครองที่อนุสัญญากรุงเบิร์นกำหนดไว้

(3) หลักการคุ้มครองอัตโนมัติ (Automatic Protection) เป็นการกำหนดว่า ผู้สร้างสรรค์งานอันมีลิขสิทธิ์จะได้รับความคุ้มครองโดยอัตโนมัติหรือโดยทันทีที่ได้มีการสร้างสรรค์งานนั้นขึ้น

⁴⁴กฎหมาย. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : http://www.wipo.int/export/sites/www/treaties/en/ip/berne/pdf/trtdocs_wo001.pdf

⁴⁵คำแปลอนุสัญญากรุงเบิร์น (กรมทรัพย์สินทางปัญญา)

โดยไม่ต้องมีการจดทะเบียนหรือดำเนินกระบวนการใด ๆ ก่อนเพื่อแสดงถึงความเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์

โดยอนุสัญญากรุงเบิร์น ฉบับแก้ไข ณ กรุงปารีส ค.ศ.1971 (Paris Act, 1971) เป็นการแก้ไขข้อบกพร่องของบทบัญญัติในอนุสัญญากรุงเบิร์น ฉบับแก้ไข ณ กรุงสต็อกโฮล์ม ค.ศ.1967 ซึ่งอนุสัญญานี้มีบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองลิขสิทธิ์งานภาพยนตร์ โดยเนื้อหาของอนุสัญญานี้เป็นการคุ้มครองงานวรรณกรรมและศิลปกรรมอันมีผลให้ประเทศภาคีสมาชิกต้องปฏิบัติตาม ซึ่งมีสาระสำคัญ ดังนี้⁴⁶

1) งานอันมีลิขสิทธิ์

ในส่วนที่เกี่ยวกับการให้ความคุ้มครองงานอันมีลิขสิทธิ์ ตามมาตรา 2 (1) วางหลักว่า “งานวรรณกรรมและศิลปกรรม” หมายความว่า การทำขึ้นทุกชนิดในแผนกวรรณคดี แผนกวิทยาศาสตร์ และแผนกศิลปะ จะแสดงออกมาโดยวิธีหรือรูปร่างอย่างใดก็ตาม เช่น หนังสือ จุลสาร และงานเขียนอื่น ๆ ปาฐกถา เทศนา หรืองานอื่น ๆ อันมีลักษณะเช่นเดียวกัน หรือนาฏกรรม หรือนาฏดนตรีกรรม หรือแบบฟ็อนร่า และการเล่นแสดงให้คนดูโดยวิธีใด ๆ เพลงดนตรีมีคำร้องหรือไม่ มี ภาพยนตร์และภาพที่ทำขึ้น โดยวิธีคล้ายคลึงกับการทำภาพยนตร์ การวาดเขียน การเขียนระบายสี สถาปัตยกรรม งานประติมากรรม การแกะ การพิมพ์หิน รูปถ่าย และรูปที่ทำขึ้นโดยวิธีคล้ายคลึงกับการถ่ายรูป งานศิลปะประยุกต์ รูปประกอบเรื่อง แผนที่ภูมิประเทศแผนผัง ภาพร่าง และงานรูปทรงสามมิติอันเกี่ยวเนื่องกับภูมิศาสตร์ ภูมิประเทศ สถาปัตยกรรมหรือวิทยาศาสตร์

ดังจะเห็นได้ว่างานที่ได้รับความคุ้มครองให้มีลิขสิทธิ์นั้นมียู่ด้วยกันหลายประเภท ซึ่งงานภาพยนตร์ก็เป็นงานแขนงหนึ่งที่ได้รับคุ้มครองตามอนุสัญญานี้

2) การได้มาซึ่งลิขสิทธิ์งานภาพยนตร์ ตามมาตรา 3 วางหลักว่า

(1) การคุ้มครองงานอันมีลิขสิทธิ์ มุ่งคุ้มครองผู้สร้างสรรค์งานในกรณีดังต่อไปนี้

ก. ผู้สร้างสรรค์งานที่มีสัญชาติของประเทศที่เป็นภาคีแห่งอนุสัญญา ไม่ว่าจะได้มีการโฆษณางานนั้นหรือไม่

ข. ผู้สร้างสรรค์งานที่ได้มีสัญชาติของประเทศที่เป็นภาคีแห่งอนุสัญญา แต่ได้มีการโฆษณาครั้งแรกในประเทศใดประเทศหนึ่งที่เป็นภาคีแห่งอนุสัญญา หรือได้มีการโฆษณาเป็นครั้งแรกในประเทศที่มีได้เป็นภาคีแห่งอนุสัญญาพร้อมกับประเทศที่เป็นภาคีแห่งอนุสัญญาก็จะได้รับความคุ้มครองไปในเวลาเดียวกัน

⁴⁶สาธิตี อุณพัชร์. (2555). ปัญหาการละเมิดลิขสิทธิ์ภาพยนตร์: ศึกษากรณีปัญหาการแอบถ่ายภาพยนตร์ในโรงภาพยนตร์. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. หน้า 7-14.

(2) ผู้สร้างสรรค์งานที่มีได้มีสัญชาติของประเทศที่เป็นภาคีแห่งอนุสัญญาแต่มีถิ่นที่อยู่อันเป็นแหล่งสำคัญในประเทศที่เป็นภาคีแห่งอนุสัญญา

(3) งานที่โฆษณาแล้ว หมายความว่า การโฆษณางานด้วยความยินยอมของผู้สร้างสรรค์ รวมทั้งการทำสำเนางานนั้น ๆ ออกจำหน่ายเพื่อตอบสนองความต้องการสาธารณะ ส่วนกรณีงานนาฏกรรม ดนตรีกรรม งานภาพยนตร์ หรือดนตรีกรรม งานบรรยายในที่สาธารณะ งานแพร่ภาพแพร่เสียง นิทรรศการศิลปะ และสถาปัตยกรรมไม่ถือเป็นการโฆษณาด้วยตนเองโดยตรง

(4) งานที่จะได้รับความคุ้มครองกรณีที่มีการโฆษณางานพร้อมกัน ในหลายประเทศคืองานที่ได้มีการโฆษณาตั้งแต่สองประเทศหรือมากกว่านั้นภายในสามสิบวันนับแต่วันที่มีการโฆษณาครั้งแรก

การได้มาซึ่งลิขสิทธิ์งานภาพยนตร์มีบทบัญญัติเพิ่มเติมตามมาตรา 4 ดังนี้

มาตรา 4 วางหลักว่า สำหรับงานภาพยนตร์ที่มีเงื่อนไขเพิ่มเติมจากมาตรา 3 ในกรณีของงานภาพยนตร์คือ ผู้สร้างสรรค์งานภาพยนตร์มีสำนักงานใหญ่หรือมีสถานที่อยู่อันเป็นแหล่งสำคัญในประเทศของรัฐที่เป็นภาคีอนุสัญญาฉบับนี้

กล่าวโดยสรุปได้ว่า เงื่อนไขการได้มาซึ่งลิขสิทธิ์ของผู้สร้างสรรค์ในงานทั่วไปภายใต้อนุสัญญากรุงเบิร์น มีจุดเกาะเกี่ยวที่สำคัญคือ สัญชาติของผู้สร้างสรรค์ และการโฆษณางานครั้งแรก ส่วนการได้มาซึ่งลิขสิทธิ์งานภาพยนตร์นั้นมีบทบัญญัติที่เพิ่มเติมขึ้นมาเพื่อให้มีการคุ้มครองเป็นที่กว้างขวางขึ้น โดยได้รับความคุ้มครองทันทีที่สร้างสรรค์งานภาพยนตร์ขึ้น โดยไม่จำเป็นต้องมีการโฆษณางานนั้นก่อน และแม้ผู้สร้างสรรค์จะมีได้มีสัญชาติของรัฐภาคีตามอนุสัญญากรุงเบิร์น หากมีสำนักงานใหญ่หรือมีสถานที่อยู่อันเป็นแหล่งสำคัญในประเทศของรัฐที่เป็นภาคีอนุสัญญากรุงเบิร์นนี้เขาก็ย่อมได้รับความคุ้มครองเช่นเดียวกัน

3) อายุแห่งการคุ้มครองลิขสิทธิ์งานภาพยนตร์

ตามบทบัญญัติมาตรา 7 วางหลักว่า

(1) อายุแห่งการคุ้มครองงานต่างๆ ไปนั้นให้มีตลอดอายุของผู้สร้างสรรค์และต่อไปอีก 50 ปีนับจากเวลาที่ผู้สร้างสรรค์ถึงแก่ความตาย

(2) สำหรับงานภาพยนตร์ รัฐภาคีจะต้องบัญญัติอายุแห่งการคุ้มครองลิขสิทธิ์ให้มีกำหนดไม่น้อยกว่า 50 ปีนับจากวันที่มีการโฆษณางานต่อสาธารณชน โดยได้รับความยินยอมจากผู้สร้างสรรค์ หรือหากไม่มีการโฆษณางานนั้นก็ให้มีกำหนดอายุแห่งการคุ้มครอง 50 ปีนับจากวันที่ได้มีการสร้างสรรค์งานขึ้น

จะเห็นได้ว่าอายุแห่งการคุ้มครองลิขสิทธิ์งานภาพยนตร์ตามอนุสัญญากรุงเบิร์นได้กำหนดไว้เป็นการเฉพาะ โดยแยกออกจากระยะเวลาการคุ้มครองงานอันมีลิขสิทธิ์ประเภทอื่น โดยในกรณีที่มีการโฆษณางานภาพยนตร์นั้นให้อายุการคุ้มครองลิขสิทธิ์มีระยะเวลาไม่น้อยกว่า 50 ปี

นับแต่วันที่ได้โฆษณางานนั้น แต่ถ้ามิได้มีการ โฆษณาภาพยนตร์ ระยะเวลาในการเริ่มคุ้มครองงานอันมีลิขสิทธิ์ให้เริ่มนับตั้งแต่วันที่มีการสร้างสรรค์งานนั้นขึ้นไปอีก 50 ปี

4) สิทธิของผู้สร้างสรรค์งานภาพยนตร์

ตามบทบัญญัติมาตรา 14 วางหลักว่า

(1) สิทธิของผู้สร้างสรรค์งานวรรณกรรมและศิลปกรรม มีดังต่อไปนี้

(ก) สำหรับงานภาพยนตร์มีอำนาจในการตัดแปลง ทำซ้ำ และจำหน่ายงานที่ได้ตัดแปลง หรือทำซ้ำซึ่งงานนั้น

(ข) ให้มีการนำออกแสดงต่อสาธารณชนหรือการติดต่อสื่อสารทางวิทยุ ซึ่งงานที่ได้มีการตัดแปลง หรือทำซ้ำซึ่งงานนั้น

(2) การตัดแปลงงานภาพยนตร์ที่มีที่มาจากงานวรรณกรรมและศิลปกรรม เจ้าของบทประพันธ์เดิมยังคงเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์งานวรรณกรรมนั้นอยู่ จึงเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ในเรื่องราวที่ปรากฏในภาพยนตร์นั้นด้วย แต่ทั้งนี้ต้องไม่เป็นที่เสื่อมเสียสิทธิของผู้สร้างสรรค์งานภาพยนตร์นั้นขึ้น

นอกจากนี้ในมาตรา 14 ทวิ วางหลักต่อไปนี้

(1) ถ้าไม่เป็นการเสื่อมเสียต่อลิขสิทธิ์ในงานที่ตัดแปลงหรือทำซ้ำ งานภาพยนตร์ย่อมได้รับความคุ้มครองเช่นเดียวกับงานต้นฉบับ โดยมีสิทธิเหมือนกับผู้สร้างสรรค์งานต้นฉบับรวมทั้งสิทธิตามมาตรา ก่อน

(2) กรรมสิทธิ์ในลิขสิทธิ์ของงานภาพยนตร์เป็นไปตามกฎหมายภายในของประเทศที่ผู้สร้างสรรค์ได้เรียกร้องขอให้มีความคุ้มครอง

(ข) อย่างไรก็ตาม ประเทศสมาชิกของสหภาพซึ่งกฎหมายภายในของประเทศของตนกำหนดว่า เจ้าของลิขสิทธิ์ในงานภาพยนตร์ให้หมายความรวมถึงบุคคลต่างๆ ที่ได้ร่วมกันสร้างสรรค์งานนั้นขึ้น เว้นแต่จะมีเงื่อนไขกำหนดไว้เป็นอย่างอื่นในเรื่องของการทำซ้ำ การจำหน่ายการนำแสดงออกต่อสาธารณชน การสื่อสารต่อสาธารณชนทางวิทยุ การแพร่ภาพแพร่เสียง หรือวิธีการอื่นใดในการสื่อสารต่อสาธารณชน การทำคำพากย์หรือการเขียนคำพากย์ลงในงานภาพยนตร์นั้น

(ค) เว้นแต่กฎหมายภายในจะกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น บทบัญญัติของ (2) (ข) ข้างต้นมิให้ใช้บังคับกับผู้สร้างสรรค์โครงเรื่อง บทสนทนา และงานดนตรีกรรมที่สร้างขึ้นเพื่อการทำงานภาพยนตร์ หรือผู้อำนวยการสร้างภาพยนตร์ อย่างไรก็ตามในประเทศสมาชิกของอนุสัญญา ซึ่งมีได้กำหนดบทบัญญัติให้ใช้ (2) (ข) ข้างต้นบังคับกับผู้อำนวยการสร้างในการสร้างภาพยนตร์

ให้แจ้งให้ผู้อำนวยความสะดวกใหญ่ทราบ โดยคำประกาศเป็นลายลักษณ์อักษร และให้ผู้อำนวยความสะดวกใหญ่แจ้งให้ประเทศสมาชิกอื่นของสหภาพทราบโดยทันที

5) การละเมิดลิขสิทธิ์งานภาพยนตร์

ตามอนุสัญญากรุงเบิร์น มาตรา 14 วางหลักไว้ในเรื่องสิทธิแต่ผู้เดียวของเจ้าของลิขสิทธิ์งานภาพยนตร์ โดยมีสิทธิในการทำซ้ำ ดัดแปลง และจำหน่ายงานที่ได้ทำซ้ำ ดัดแปลง ดังนั้น การกระทำที่เป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ก็คือการนำงานอันมีลิขสิทธิ์ของบุคคลอื่นไปใช้โดยการทำซ้ำ ดัดแปลง หรือจำหน่ายงานนั้น ไม่ว่าจะกระทำด้วยวิธีใด ๆ ถือว่าเป็นการกระทำละเมิดลิขสิทธิ์ทั้งสิ้น

6) ข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์งานภาพยนตร์

ตามอนุสัญญากรุงเบิร์น มาตรา 9 (2) วางหลักเกี่ยวกับข้อยกเว้นของการละเมิดลิขสิทธิ์ในกรณีทั่วไปไว้ว่าให้กฎหมายภายในของประเทศสมาชิกอนุสัญญากรุงเบิร์นอนุญาตให้มีการทำซ้ำงานอันมีลิขสิทธิ์ได้ในบางกรณี โดยการทำซ้ำนั้นจะต้องไม่เป็นการขัดแย้งกับการแสวงหาประโยชน์ของเจ้าของงานตามปกติ และไม่เป็นที่เสื่อมเสียแก่ประโยชน์อันชอบด้วยกฎหมายของผู้สร้างสรรค์ เกินสมควร

คงจะเห็นได้ว่าหลักข้อยกเว้นของการละเมิดลิขสิทธิ์มีขึ้นเพื่อสร้างดุลระหว่างเจ้าของลิขสิทธิ์และสังคม เป็นการใช้สิทธิที่เป็นธรรมเพื่อให้เกิดแรงจูงใจการสร้างสรรคงานใหม่ ๆ ขึ้นในสังคมโดยการใช้สิทธิที่เป็นธรรม คือการกระทำที่ไม่ไปกระทบสิทธิของเจ้าของลิขสิทธิ์มากเกินไป ทั้งนี้ เจ้าของลิขสิทธิ์ยังคงมีสิทธิแต่ผู้เดียวในการทำซ้ำ ดัดแปลง หรือจำหน่ายงานของตนอยู่เพียงแต่บุคคลอื่นอาจใช้สิทธิเหล่านี้ได้หากเป็นการกระทำที่สุจริต ไม่ได้แสวงหากำไร เป็นต้น

นอกจากหลักการตามอนุสัญญากรุงเบิร์นแล้ว ผู้เขียนขอยกตัวอย่างความตกลงระหว่างประเทศที่สำคัญอีกกรณีหนึ่ง คือ ความตกลงว่าด้วยสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาที่เกี่ยวกับการค้า (Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights หรือ TRIPs Agreement)

3.1.2 ความตกลงว่าด้วยทรัพย์สินทางปัญญาที่เกี่ยวกับการค้า (TRIPs Agreement)⁴⁷

ความตกลงว่าด้วยสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาที่เกี่ยวกับการค้า ถือเป็นข้อยกเว้นที่สมาชิกจะไม่ผูกพันก็ได้ โดยความตกลงว่าด้วยสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาที่เกี่ยวกับการค้า ได้ให้สิทธิเพิ่มเติมจากสิทธิที่อนุสัญญากรุงเบิร์นให้ความคุ้มครอง ได้แก่ สิทธิในการเช่าแก่งานบางประเภท คือ โปรแกรมคอมพิวเตอร์ ภาพยนตร์ และสิ่งบันเทิงเสียง นอกจากนี้ ความตกลงว่าด้วยสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาที่เกี่ยวกับการค้า ได้มีบทบัญญัติที่ให้ความคุ้มครองแก่สิทธิข้างเคียง

⁴⁷คำแปลกรรมสารสุดท้าย รวบรวมผลการเจรจาการค้าพหุภาคีรอบอุรุกวัย กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์ กระทรวงพาณิชย์ ตุลาคม 2537 “ภาคผนวก 1 ซี ความตกลงว่าด้วยสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาที่เกี่ยวกับการค้า”

(Neighboring Rights) กล่าวคือ ให้ความคุ้มครองแก่สิทธิของนักแสดง (Rights of Performers) สิทธิของผู้ผลิตสิ่งบันทึกเสียง (Rights of Producers of Phonograms) และสิทธิขององค์การแพร่เสียงแพร่ภาพ (Rights of Broadcasting Organization) ซึ่งบุคคลเหล่านี้ถือเป็นผู้ในงานลิขสิทธิ์ ออกเผยแพร่ต่อสาธารณชน โดยการเผยแพร่งานนั้นจำเป็นต้องอาศัยการลงทุนและใช้ความรู้ในเชิงธุรกิจ ซึ่งควรได้รับการตอบแทนในรูปของสิทธิในการแสวงหาผลกำไรอื่นทำให้เกิดการเผยแพร่ให้กว้างขวางยิ่งขึ้น การคุ้มครองสิทธิข้างเคียงตามความตกลงว่าด้วยสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาที่เกี่ยวกับการค้าไม่ได้ให้ความสำคัญแก่ผู้สร้างสรรค์ ดังเช่นระบบสิทธิของผู้สร้างสรรค์ในภาคพื้นยุโรป หากแต่เป็นการคุ้มครองการลงทุนในการเผยแพร่งานสู่สาธารณชน⁴⁸ หลักการเหล่านี้ถูกกำหนดไว้ในอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการคุ้มครองนักแสดง ผู้ผลิตสิ่งบันทึกเสียง และองค์การแพร่เสียงแพร่ภาพ (International Convention for the Protection of Performers, Producers of Phonograms and Broadcasting Organization) หรืออนุสัญญากรุงโรม ค.ศ. 1971 อย่างไรก็ตาม ความตกลงว่าด้วยสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาที่เกี่ยวกับการค้ามิได้กำหนดว่า สมาชิกจะต้องผูกพันตามอนุสัญญากรุงโรม ดังที่กำหนดไว้เหมือนกับอนุสัญญากรุงเบิร์น แต่ก็ได้นำสาระสำคัญมาบัญญัติไว้ให้ผูกพันสมาชิก ดังนี้

1) สิทธินักแสดง (Rights of Performers) การบันทึกการแสดงของตนบนสิ่งบันทึกเสียงนักแสดงสามารถที่จะป้องกันการกระทำต่าง ๆ ได้ เช่น เมื่อได้กระทำไปโดยปราศจากการอนุญาตของตนได้แก่ การบันทึกการแสดงของตนซึ่งยังไม่มีการบันทึกไว้ และการทำซ้ำซึ่งการบันทึกเช่นนั้นนักแสดงสามารถที่จะป้องกันการกระทำดังกล่าวได้เช่นเดียวกัน เมื่อการกระทำนั้นไม่ได้รับอนุญาตจากตน เช่น การแพร่เสียงแพร่ภาพโดยวิธีไร้สายและการเผยแพร่การแสดงออกสู่สาธารณชน⁴⁹

2) สิทธิของผู้ผลิตสิ่งบันทึกเสียง (Rights of Producers of Phonograms) ผู้ผลิตสิ่งบันทึกเสียงมีสิทธิที่จะอนุญาตหรือห้ามมิให้มีการทำซ้ำสิ่งบันทึกเสียงของตนไม่ว่าจะเป็นโดยตรงหรือทางอ้อม กับทั้งมีสิทธิในการได้รับค่าตอบแทนในการเช่าเช่นเดียวกับเจ้าของลิขสิทธิ์โปรแกรมคอมพิวเตอร์และภาพยนตร์⁵⁰

3) สิทธิขององค์การแพร่เสียงและแพร่ภาพ (Rights of Broadcasting Organization) องค์การแพร่เสียงแพร่ภาพมีสิทธิในการห้ามมิให้มีการแพร่เสียงแพร่ภาพซ้ำ การบันทึกการแพร่เสียงแพร่ภาพซ้ำ การผลิต การเผยแพร่สู่สาธารณชนโดยไม่ได้รับอนุญาตจากตน ซึ่งมีลักษณะคล้ายอนุสัญญากรุงโรมมาตรา 13⁵¹ แต่ความตกลงว่าด้วยสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาที่เกี่ยวกับการค้าก็มิได้กำหนดบังคับว่าจะต้องให้ความคุ้มครองแก่องค์การแพร่เสียงแพร่ภาพ ดังนั้น หากสมาชิก

⁴⁸จักรฤษณ์ ครอบงม. (2538). *กฎหมายระหว่างประเทศว่าด้วยลิขสิทธิ์ สิทธิบัตรและเครื่องหมายการค้า*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์นิติธรรม. หน้า 131.

⁴⁹TRIPs Agreement. Article 14 (1).

⁵⁰TRIPs Agreement. Article 14 (2).

⁵¹Rome Convention. Article 13.

มิได้ให้สิทธิเช่นนั้นแก่องค์กรแพร่เสียงแพร่ภาพ สมาชิกต้องกำหนดให้ผู้เป็นเจ้าของลิขสิทธิ์ในสิ่งที่มีการแพร่เสียงแพร่ภาพ สามารถป้องกันมิให้มีการกระทำดังกล่าวภายใต้อนุสัญญากรุงเบิร์น นอกจากนี้ ในอนุสัญญากรุงโรมมาตรา 15⁵² กำหนดข้อยกเว้นของการละเมิดสิทธิข้างเคียงในส่วนขององค์กรแพร่เสียงแพร่ภาพไว้ว่า การบันทึกชั่วคราวโดยองค์กรแพร่เสียงแพร่ภาพ โดยใช้เครื่องมือขององค์กรและการแพร่เสียงแพร่ภาพขององค์กรจะไม่เป็นการละเมิดลิขสิทธิ์

ทั้งนี้ สารสำคัญของ การคุ้มครองลิขสิทธิ์งานภาพยนตร์ตามข้อตกลงนี้ มีดังนี้⁵³

1) งานอันมีลิขสิทธิ์

ในส่วนของงานอันมีลิขสิทธิ์ที่ความตกลงทริปส์ ให้ความสำคัญคุ้มครองนั้น ในส่วนของงานภาพยนตร์มิได้มีการบัญญัติไว้โดยตรง แต่ได้กำหนดถึงความสัมพันธ์กับอนุสัญญากรุงเบิร์นที่ประเทศสมาชิกจะต้องปฏิบัติตามอนุสัญญากรุงเบิร์น ซึ่งงานภาพยนตร์นั้นเป็นส่วนหนึ่งของงานอันมีลิขสิทธิ์ที่อนุสัญญากรุงเบิร์นให้ความสำคัญคุ้มครอง โดยมาตรา 9 วางหลักว่า ประเทศสมาชิกจะต้องปฏิบัติตามมาตรา 1 - 21 ของอนุสัญญากรุงเบิร์น และภาคผนวก ยกเว้นมาตรา 6 ทวิ ซึ่งเป็นเรื่องของธรรมสิทธิ (Moral Rights) หรือสิทธิของผู้สร้างสรรค์

งานที่ได้รับความคุ้มครองตามอนุสัญญากรุงเบิร์น 1971 ปรากฏอยู่ในมาตรา 2 (1) วางหลักว่า “งานวรรณกรรมและศิลปกรรม” หมายความรวมถึงการทำขึ้นทุกชนิดในแผนกวรรณคดี แผนกวิทยาศาสตร์ และแผนกศิลปะ จะแสดงออกมาโดยวิธีหรือรูปร่างอย่างใดก็ตาม เช่น หนังสือ จุลสาร และงานเขียนอื่น ๆ ปาฐกถา เทศนา หรืองานอื่น ๆ อันมีลักษณะเช่นเดียวกัน หรือนาฏกรรม หรือนาฏดนตรีกรรม หรือแบบพ็อนรำ และการเล่นแสดงให้คนดูโดยวิธีใบ้ เพลงดนตรีมีคำร้อง หรือไม่มี ภาพยนตร์และภาพที่ทำขึ้นโดยวิธีคล้ายคลึงกับการทำภาพยนตร์ การวาดเขียน การเขียน ระบายสี สถาปัตยกรรม งานประติมากรรม การแกะ การพิมพ์หิน รูปถ่าย และรูปที่ทำขึ้นโดยวิธี คล้ายคลึงกับการถ่ายรูป งานศิลปประยุกต์ รูปประกอบเรื่อง แผนที่ภูมิประเทศ แผนที่ ภาพร่าง และงานรูปทรงสามมิติอันเกี่ยวเนื่องกับภูมิศาสตร์ ภูมิประเทศ สถาปัตยกรรม หรือวิทยาศาสตร์ ดังนั้น งานภาพยนตร์จึงเป็นงานที่ได้รับความคุ้มครองตามความตกลงทริปส์ ด้วย เพราะงานที่ได้รับความคุ้มครองตามความตกลงทริปส์ นั้นเชื่อมโยงกับความคุ้มครองตามอนุสัญญากรุงเบิร์นที่บัญญัติให้งานภาพยนตร์เป็นงานลักษณะหนึ่งที่ได้รับคุ้มครองตามกฎหมายลิขสิทธิ์ แต่อย่างไรก็ตามความตกลงทริปส์ มิได้ให้คำนิยามความหมายของคำว่างานภาพยนตร์ไว้ว่ามีความหมายว่าอย่างไร แต่ได้ให้ความสำคัญสิทธิในการให้เช่างานภาพยนตร์ตามมาตรา 11 ซึ่งให้สิทธิแก่ผู้สร้างสรรค์งานภาพยนตร์ และผู้สืบทอดสิทธิของผู้สร้างสรรค์ที่จะอนุญาตหรือห้ามมิให้

⁵²Rome Convention. Article 15.

⁵³ สาธินี อุ๋นพย์ค์. (2555). ปัญหาการละเมิดลิขสิทธิ์ภาพยนตร์: ศึกษากรณีปัญหาการแอบถ่ายภาพยนตร์ในโรงภาพยนตร์. วิทยานิพนธ์นิติศาสตร์มหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. หน้า 14 - 20.

เช่างานในลักษณะที่ใช้ประโยชน์ในทางการค้าแก่สาธารณชนซึ่งต้นฉบับหรือสำเนางานอันมีลิขสิทธิ์ของตน

2) การได้มาซึ่งลิขสิทธิ์งานภาพยนตร์

ความตกลงทริปส์ กำหนดให้ประเทศภาคีสมาชิก WTO ต้องให้ความคุ้มครองทางด้านทรัพย์สินทางปัญญาแก่คนชาติภาคีสมาชิกประเทศอื่น ๆ เช่นเดียวกับที่ให้ความคุ้มครองแก่คนชาติของตนเอง ซึ่งเรียกว่าหลักปฏิบัติอย่างคนชาติ แต่อย่างไรก็ตาม มีการกำหนดข้อยกเว้นของความผูกพันในการให้ความคุ้มครองอย่างคนชาติที่สำคัญ คือข้อยกเว้นของหลักปฏิบัติอย่างคนชาติที่ปรากฏในอนุสัญญากรุงปารีส 1967 อนุสัญญากรุงเบิร์น 1971 อนุสัญญาโรม และสนธิสัญญาว่าด้วยทรัพย์สินทางปัญญาเกี่ยวกับวงจรรวมยังใช้ได้ และความผูกพันตามหลักปฏิบัติอย่างคนชาติ

ในส่วนที่เกี่ยวกับสิทธิของนักแสดง ผู้บันทึกเสียง และองค์กรแพร่เสียงแพร่ภาพ จะจำกัดเฉพาะสิทธิที่ได้กำหนดไว้ในความตกลงทริปส์ เท่านั้น กล่าวคือหากประเทศภาคีสมาชิกใดได้ให้สิทธิแก่บุคคลต่าง ๆ เหล่านี้ โดยมีใช้สิทธิที่ความตกลงทริปส์ กำหนดไว้ ประเทศภาคีสมาชิกนั้นก็ไม่ต้องให้ความคุ้มครองแก่ประเทศภาคีสมาชิกอื่นด้วยตามความตกลงทริปส์ มาตรา 3

นอกจากนี้ ตามความตกลงทริปส์ ยังมีหลักปฏิบัติอย่างชาติที่ได้รับการอนุเคราะห์ยิ่ง ซึ่งบัญญัติอยู่ในมาตรา 4 ซึ่งเป็นการกำหนดให้ประเทศภาคีสมาชิกซึ่งหากมีการให้สิทธิทางทรัพย์สินทางปัญญากับประเทศใดแล้ว ก็จำเป็นต้องให้สิทธินี้กับประเทศภาคีสมาชิกอื่นด้วยโดยพลันและปราศจากเงื่อนไข

กล่าวโดยสรุป หลักการได้มาซึ่งลิขสิทธิ์ตามความตกลงทริปส์ มีอยู่ด้วยกัน 2 ประการ ซึ่งเป็นไปตามหลักปฏิบัติอย่างคนชาติและหลักปฏิบัติอย่างชาติที่ได้รับการอนุเคราะห์ยิ่ง ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความเป็นเอกภาพ และถือปฏิบัติเป็นไปในทิศทางเดียวกันของประเทศภาคีสมาชิกในการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา

3) อายุแห่งการคุ้มครองลิขสิทธิ์งานภาพยนตร์

อายุแห่งการคุ้มครองลิขสิทธิ์ตามความตกลงทริปส์ แบ่งเป็นสองกรณี โดยพิจารณาตามประเภทของงานที่ได้รับความคุ้มครอง ดังนี้

(1) อายุแห่งการคุ้มครองทั่วไป

ตามมาตรา 12 วางหลักว่า การนับอายุการคุ้มครองงานนอกจากงานภาพถ่ายหรืองานศิลปะประยุกต์ที่ได้นับโดยวิธีอื่นนอกจากอายุของผู้สร้างสรรค์ที่เป็นบุคคลธรรมดาอายุการคุ้มครองต้องไม่น้อยกว่า 50 ปี นับจากวันสุดท้ายของปีปฏิทินที่มีการเผยแพร่โฆษณางาน โดยได้รับอนุญาต หรือหากไม่มีการโฆษณางานอายุการคุ้มครองต้องไม่น้อยกว่า 50 ปี นับจากวันสุดท้ายของปีปฏิทินที่งานนั้นได้ถูกสร้างสรรค์ขึ้น

(2) อายุแห่งการคุ้มครองสิทธิข้างเคียง

ตามมาตรา 14 (5) วางหลักว่า อายุการคุ้มครองสิทธิของนักแสดงและผู้บันทึกเสียงจะต้องมีระยะเวลาอย่างน้อย 50 ปี นับจากวันสุดท้ายของปีปฏิทินที่มีการบันทึกหรือการแสดง ส่วนอายุการคุ้มครองสิทธิขององค์กรแพร่เสียงแพร่ภาพจะต้องไม่น้อยกว่า 20 ปี นับจากวันสุดท้ายของปีที่มีการแพร่เสียงแพร่ภาพ

ในส่วนของอายุแห่งการคุ้มครองงานภาพยนตร์ไม่มีบทบัญญัติไว้เป็นการเฉพาะ จึงต้องปรับกับบททั่วไป คืออายุการคุ้มครองต้องไม่น้อยกว่า 50 ปี นับจากวันสุดท้ายของปีปฏิทินที่มีการโฆษณา โดยได้รับอนุญาต หรือหากไม่มีการโฆษณาอายุการคุ้มครองต้องไม่น้อยกว่า 50 ปี นับจากวันสุดท้ายของปีปฏิทินที่งานนั้น ได้ถูกสร้างสรรค์ขึ้น โดยหลักจะมุ่งดูวันที่โฆษณา ต่อสาธารณชนเป็นเกณฑ์ แต่หากงานภาพยนตร์นั้น ไม่มีการโฆษณาระยะเวลาแห่งการคุ้มครองก็จะเริ่มนับโดยดูจากวันที่สร้างสรรค์งานภาพยนตร์นั้นขึ้น ทั้งนี้อายุแห่งการคุ้มครองงานภาพยนตร์มิได้มุ่งเน้นในการคำนวณโดยอาศัยชีวิตของบุคคลธรรมดาเป็นเกณฑ์แต่อย่างใด

4) การละเมิดลิขสิทธิ์งานภาพยนตร์

ความตกลงทริปส์ มิได้กำหนดว่าการกระทำเช่น ไรที่เป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ อย่างเช่น อนุสัญญากรุงเบิร์น แต่ในส่วนของงานภาพยนตร์ความตกลงทริปส์ มาตรา 11 ได้ให้สิทธิแก่เจ้าของลิขสิทธิ์งานภาพยนตร์ในการนำเอางานภาพยนตร์ของตนออกให้เข้าได้ ดังนั้น หากผู้นำเอางานภาพยนตร์ของบุคคลอื่นออกให้เข้าแก่สาธารณชนโดยมิได้รับอนุญาตจากเจ้าของลิขสิทธิ์ก่อน การกระทำของผู้นั้นจึงเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ต่องานภาพยนตร์ที่บุคคลอื่นเป็นเจ้าของ

5) ข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์งานภาพยนตร์

สำหรับการกระทำที่ไม่ถือเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ความตกลงทริปส์ ได้กำหนดไว้ในมาตรา 13 ซึ่งวางหลักว่า “ประเทศภาคีสมาชิกสามารถกำหนดขอบเขตของข้อจำกัดหรือข้อยกเว้นสิทธิแต่ผู้เดียวได้ในกรณีเฉพาะซึ่งไม่ขัดกับการใช้ประโยชน์ของงานตามปกติและไม่กระทบต่อสิทธิของเจ้าของลิขสิทธิ์มากเกินไป” ดังนั้น การกำหนดข้อยกเว้นของการละเมิดลิขสิทธิ์ประเทศสมาชิกสามารถกระทำได้ ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความสมดุลระหว่างประโยชน์ของเจ้าของลิขสิทธิ์ซึ่งเป็นสิทธิแต่ผู้เดียวในการที่จะกระทำการต่องานของตนไม่ว่าจะเป็นการทำซ้ำหรือดัดแปลง และประโยชน์ของสาธารณชนในการที่จะพัฒนางานนั้นต่อไป

การกำหนดข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์นั้นตามความตกลงทริปส์ ได้กำหนดไว้เป็นภาพกว้างเป็นกรณีทั่วไป มิได้มีข้อกำหนดที่เป็นการเฉพาะสำหรับลิขสิทธิ์งานภาพยนตร์ ดังนั้น จึงนำข้อตกลงนี้มาใช้กับงานภาพยนตร์ด้วย โดยต้องไม่ขัดกับการใช้ประโยชน์ตามปกติของงานภาพยนตร์อันมีลิขสิทธิ์และไม่เป็นที่เสื่อมเสียสิทธิอันชอบธรรมของเจ้าของลิขสิทธิ์งานภาพยนตร์

กล่าวโดยสรุปได้ว่า ตามหลักการของกฎหมายระหว่างประเทศทั้งสองฉบับข้างต้นต่างให้ความสำคัญคุ้มครองงานภาพยนตร์ให้เป็นงานมีลิขสิทธิ์ แต่มิได้มีหลักการที่เป็นการคุ้มครองการละเมิดลิขสิทธิ์งานภาพยนตร์โดยการลักลอบบันทึกภาพยนตร์ในโรงภาพยนตร์เป็นเฉพาะ โดยอนุสัญญาทั้งสองฉบับได้บัญญัติเป็นหลักการกว้าง ๆ ในการให้ความสำคัญคุ้มครองงานภาพยนตร์ ทั้งนี้ เพื่อเป็นแนวทางให้ประเทศภาคีสมาชิกรนำหลักการที่ปรากฏไปบัญญัติเป็นกฎหมายภายในประเทศของตน โดยการให้ความสำคัญคุ้มครองงานอันมีลิขสิทธิ์จะต้องไม่ต่ำไปกว่ามาตรฐานที่กำหนดในอนุสัญญาทั้งสองฉบับดังกล่าว

3.1.3 อนุสัญญาลิขสิทธิ์สากล (Universal Copyright Convention 1992)

อนุสัญญาลิขสิทธิ์สากล (UCC) เป็นความตกลงระหว่างประเทศที่ว่าด้วยความคุ้มครองในทำนองเดียวกับอนุสัญญากรุงเบิร์น ซึ่งได้ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี ค.ศ. 1952 โดยที่ประชุมของ The United Nations Educational Scientific and Cultural Organization (UNESCO) ซึ่งประเทศไทยไม่ได้เป็นสมาชิกของอนุสัญญานี้ มีข้อสังเกตว่า รัฐภาคีของอนุสัญญาลิขสิทธิ์สากลส่วนใหญ่ก็เป็นสมาชิกของกรุงเบิร์นด้วย ซึ่งปัจจุบันมีประเทศที่เป็นสมาชิกอนุสัญญาลิขสิทธิ์สากลแต่ไม่ได้เป็นภาคีอนุสัญญากรุงเบิร์น เพียง 19 ประเทศ ได้แก่ ประเทศในตะวันออกกลาง เอเชีย ลาตินอเมริกา รวมทั้งประเทศที่เป็นอดีตสมาชิกของสหภาพโซเวียต⁵⁴

อนุสัญญาลิขสิทธิ์สากลมีการแก้ไขหลายครั้ง ครั้งล่าสุดมีการแก้ไขใน ค.ศ. 1971 หรือ พ.ศ. 2514 โดยอนุสัญญาลิขสิทธิ์สากล กำหนดหลักเกณฑ์อันเป็นมาตรฐานการคุ้มครองลิขสิทธิ์ขั้นต่ำไว้สำหรับรัฐภาคี โดยมีข้อกำหนดในทำนองคล้ายกันกับอนุสัญญากรุงเบิร์น แต่มีมาตรฐานการคุ้มครองในระดับที่ต่ำกว่าอนุสัญญากรุงเบิร์น และมีหลักการที่ยืดหยุ่นมากกว่า โดยรัฐภาคีมีสิทธิในการเลือกกำหนดประเภทของงานอันมีลิขสิทธิ์ที่ได้รับความคุ้มครองและขอบเขตแห่งสิทธิของเจ้าของลิขสิทธิ์ระหว่างประเทศ

นอกจากนั้น อนุสัญญาลิขสิทธิ์สากลยังมีข้อกำหนดจำกัดการนำอนุสัญญานี้ไปใช้กับงานที่สร้างสรรค์ในประเภทของรัฐสมาชิกของอนุสัญญากรุงเบิร์น โดยกำหนดให้งานดังกล่าวได้รับความคุ้มครองตามอนุสัญญากรุงเบิร์นเท่านั้น แม้ว่าเจ้าของลิขสิทธิ์จะเป็นคนในชาติของรัฐภาคีอนุสัญญาลิขสิทธิ์สากลด้วยก็ตาม ดังนั้น การนำบทบัญญัติไปใช้จึงจำกัดอยู่แต่บางกรณีเท่านั้น กล่าวคือ นำไปใช้กับประเทศที่เป็นแหล่งกำเนิดของงานสำหรับประเทศที่เป็นสมาชิกของอนุสัญญาลิขสิทธิ์สากลแต่ไม่ได้เป็นภาคีของอนุสัญญากรุงเบิร์นเท่านั้น

⁵⁴จักรกฤษณ์ ควรวจน์, อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 48, หน้า 72 - 74

3.1.4 สนธิสัญญาว่าด้วยลิขสิทธิ์ขององค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลก (The WIPO Copyright Treaty : WCT)⁵⁵

1) วัตถุประสงค์ของสนธิสัญญาว่าด้วยลิขสิทธิ์

สนธิสัญญาว่าด้วยลิขสิทธิ์ได้กำหนดวัตถุประสงค์ของสนธิสัญญาไว้ 5 ประการ ดังนี้

(1) เพื่อพัฒนาและให้ความคุ้มครองสิทธิของผู้สร้างสรรค์ในงานอันมีลิขสิทธิ์ให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้

(2) เพื่อตระหนักถึงความจำเป็นในการสร้างกฎเกณฑ์ระหว่างประเทศใหม่ ๆ และอธิบายความหมายของหลักเกณฑ์ที่มีอยู่เดิมให้ชัดเจนเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากสภาพเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และการพัฒนาเทคโนโลยีในยุคใหม่

(3) เพื่อตระหนักถึงการยอมรับผลกระทบที่เกิดจากการพัฒนาและความเชื่อมโยงของเทคโนโลยีข้อมูลข่าวสารและเทคโนโลยีการติดต่อสื่อสาร ในการสร้างสรรค์และใช้งานอันมีลิขสิทธิ์

(4) เพื่อเน้นให้เห็นถึงความสำคัญของการให้ความคุ้มครองลิขสิทธิ์โดยสร้างแรงจูงใจให้เกิดการสร้างงานสร้างสรรค์

(5) เพื่อตระหนักถึงความจำเป็นของการยอมรับการรักษาความสมดุล ระหว่างสิทธิของผู้สร้างสรรค์กับประโยชน์ของสาธารณชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการศึกษา การค้นคว้าวิจัย การเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ที่ปรากฏอยู่ในอนุสัญญากรุงเบิร์น

2) ความสัมพันธ์กับอนุสัญญากรุงเบิร์น

เนื้อหาของสนธิสัญญาว่าด้วยลิขสิทธิ์ขององค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลก มีความสัมพันธ์กับอนุสัญญากรุงเบิร์นหลายประการ ดังนี้

(1) การเข้าเป็นภาคีสถิติสนธิสัญญานี้จะต้องยอมรับพันธกรณีตามอนุสัญญากรุงเบิร์น โดยปริยาย

(2) สนธิสัญญานี้จะไม่ไปลดสิทธิหน้าที่ในการคุ้มครองงานวรรณกรรมและศิลปกรรมของภาคีที่มีอยู่ภายใต้อนุสัญญากรุงเบิร์น ซึ่งเป็นการสร้างความมั่นใจให้กับภาคีอนุสัญญากรุงเบิร์นที่เมื่อตนเข้าเป็นภาคีในสนธิสัญญานี้แล้วจะไม่เสียสิทธิหรือประโยชน์ที่ตนมีอยู่เดิม

(3) ภาคีจะต้องปฏิบัติและผูกพันตามอนุสัญญากรุงเบิร์น มาตรา 1 ถึง 21 และภาคผนวกของอนุสัญญา นอกจากนี้ ในข้อความอันยอมรับ (Agreed Statement)⁵⁶ ได้ขยายความออกไปว่า ในเนื้อหาของอนุสัญญากรุงเบิร์น ฉบับกรุงปารีส มีขอบเขตกว้างขวางเพียงพอต่อการ

⁵⁵ กฎหมาย. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : http://www.wipo.int/export/sites/www/treaties/en/ip/wct/pdf/trtdocs_wo033.pdf

⁵⁶ The WIPO Copyright Treaty, Article 1 (4).

รับมือกับงานลิขสิทธิ์ในยุคดิจิทัลได้ ซึ่งมาตรา 3 ของสนธิสัญญานี้ก็ได้บัญญัติให้ประเทศภาคีต้องปฏิบัติตามมาตรา 2 ถึง 6 ของอนุสัญญากรุงเบิร์น

3) ขอบเขตของการคุ้มครองลิขสิทธิ์ (Scope of Copyright Protection)

สาระสำคัญของสนธิสัญญาว่าด้วยลิขสิทธิ์นี้จะมีลักษณะสอดคล้องและคล้ายกับอนุสัญญากรุงเบิร์นและความตกลงทรัพย์สินทางปัญญาที่เกี่ยวกับการค้า โดยขอบเขตของการคุ้มครองลิขสิทธิ์ตามสนธิสัญญานี้บัญญัติอยู่ในมาตรา 2 โดยมีหลักการว่า การคุ้มครองลิขสิทธิ์จะให้การคุ้มครองการแสดงออก (Expression) แต่ไม่คุ้มครองความคิด (Ideas) ขั้นตอน กรรมวิธี หรือระบบ หรือการค้นพบทฤษฎีทางคณิตศาสตร์⁵⁷

ก. การคุ้มครองโปรแกรมคอมพิวเตอร์ สนธิสัญญานี้ได้แก้ปัญหาคopyright ให้การคุ้มครองลิขสิทธิ์ในงานโปรแกรมคอมพิวเตอร์ในอิตีดี ที่มีการลอกเลียนขั้นตอน ระบบการทำงาน และความคิดจากโปรแกรมคอมพิวเตอร์ของผู้อื่น โดยในมาตรา 4 ของสนธิสัญญานี้ โดยระบุให้โปรแกรมคอมพิวเตอร์จะได้รับความคุ้มครองในฐานะงานวรรณกรรม ตามความหมายในมาตรา 2 ของอนุสัญญากรุงเบิร์น ไม่ว่าโปรแกรมคอมพิวเตอร์นั้นจะมีการแสดงออกโดยวิธีหรือรูปแบบใดก็ตาม⁵⁸

ข. การคุ้มครองการรวบรวมข้อมูล (Compilation of Data) ได้มีการบัญญัติไว้ในมาตรา 5⁵⁹ โดยกำหนดให้คุ้มครองการรวบรวมข้อมูลไม่ว่าในรูปแบบใด โดยการคัดเลือกหรือเรียบเรียงเนื้อหาที่เป็นการสร้างสรรค์ แต่จะไม่รวมถึงตัวข้อมูลเอง ซึ่งแสดงว่าการคุ้มครองข้อมูลจะจำกัดเฉพาะข้อมูลที่ใช้ความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งข้อมูลเหล่านั้นจะมีการรวบรวมขึ้นในรูปแบบใดก็ตาม ซึ่งรวมถึงการรวบรวมข้อมูลในรูปแบบดิจิทัลด้วย อย่างไรก็ตาม การรวบรวมหรือเรียบเรียงข้อมูลใหม่นี้ย่อมไม่กระทบต่องานอันมีลิขสิทธิ์เดิมของงานนั้นที่ได้รับความคุ้มครองอยู่เช่นเดิม

ค. มาตรการทางเทคโนโลยี (Technological Measures) สนธิสัญญานี้กำหนดให้ประเทศภาคีต้องจัดให้มีการคุ้มครองทางกฎหมายอย่างเพียงพอและให้มีมาตรการเยียวยาทางกฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อป้องกันการหลีกเลี่ยงมาตรการทางเทคโนโลยีที่ผู้สร้างสรรค์ได้นำมาใช้กับงานสร้างสรรค์ภายใต้สนธิสัญญานี้หรือภายใต้อนุสัญญากรุงเบิร์น โดยไม่ได้รับความยินยอมจากผู้สร้างสรรค์หรือตามกฎหมาย⁶⁰ โดยมาตรการทางเทคโนโลยีดังกล่าวนี้เป็นไปเพื่อจำกัดการกระทำที่ไม่ได้รับอนุญาตจากผู้สร้างสรรค์และกฎหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งประเทศภาคีสามารถกำหนดมาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองการหลีกเลี่ยงมาตรการทางเทคโนโลยี

⁵⁷The WIPO Copyright Treaty. Article 2.

⁵⁸The WIPO Copyright Treaty. Article 2.

⁵⁹The WIPO Copyright Treaty. Article 5.

⁶⁰The WIPO Copyright Treaty. Article 11.

เหล่านั้นได้เอง และโดยมาตรการทางกฎหมายนั้นจะต้องเป็นมาตรการที่มีประสิทธิภาพที่จะป้องกันการที่บุคคลทั่วไปเข้าใช้ประโยชน์จากงานลิขสิทธิ์โดยไม่ได้รับอนุญาต

หลักการสำคัญของการให้ความคุ้มครองมาตรการทางเทคโนโลยี คือ เมื่อเจ้าของลิขสิทธิ์หรือผู้สร้างสรรค์ได้กำหนดมาตรการทางเทคโนโลยีเพื่อคุ้มครองงานอันมีลิขสิทธิ์ของตนแล้ว ประเทศภาคีต้องให้ความคุ้มครองมาตรการทางเทคโนโลยีนั้น ด้วยการป้องกันมิให้บุคคลหนึ่งบุคคลใดทำการหลีกเลี่ยง (Circumvention) หรือทำลายมาตรการทางเทคโนโลยีดังกล่าว ซึ่งมาตรการทางเทคโนโลยีนั้นจะต้องเป็นมาตรการที่จำกัดหรือกำหนดเงื่อนไขในการกระทำ โดยในการใช้คำว่าจำกัด (Restricting) แบ่งออกเป็นสองลักษณะ คือ การจำกัดการเข้าถึงงานและการจำกัดการกระทำต่อตัวงาน⁶¹ นอกจากนี้ การที่จะให้ความคุ้มครองแก่มาตรการทางเทคโนโลยีอย่างเพียงพอและมีประสิทธิภาพจะรวมถึงการป้องกันการกระทำของผู้ผลิต จัดหา จำหน่าย เครื่องมืออุปกรณ์และบริการในการหลีกเลี่ยงมาตรการทางเทคโนโลยีด้วย

ง. การคุ้มครองข้อมูลการบริหารสิทธิ (Rights Management Information) ข้อมูลการบริหารสิทธิ คือ ข้อมูลซึ่งระบุประเภทของงาน ผู้สร้างสรรค์ เจ้าของสิทธิในงานหรือข้อมูลเกี่ยวกับข้อกำหนดและเงื่อนไขของการใช้งาน และตัวเลขหรือรหัสที่แสดงถึงข้อมูลนั้น ๆ ซึ่งรายการเหล่านั้นถูกแนบอยู่ในสำเนางานหรือปรากฏในงาน ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการเผยแพร่สู่สาธารณชน เมื่อมีการทำซ้ำงานอันมีลิขสิทธิ์ รายการเหล่านั้นก็จะปรากฏขึ้นมาเพื่อป้องกันมิให้มีการแก้ไขงานอันจะทำให้มีการเข้าใจผิดหรือหลงผิดของบุคคลทั่วไปได้⁶² โดยการคุ้มครองข้อมูลการบริหารสิทธินี้ ประเทศภาคีจำเป็นต้องจัดหามาตรการทางกฎหมายที่มีประสิทธิภาพและเพียงพอ เพื่อนำไปใช้ควบคุมไม่ให้มีการละเมิดสิทธิต่อข้อมูลการบริหารสิทธิไม่ว่าจะเป็นการย้ายหรือเปลี่ยนแปลงข้อมูลการบริหารสิทธิโดยไม่ได้รับความยินยอมจากผู้สร้างสรรค์ หรือการจำหน่าย การนำเข้าเพื่อจำหน่าย การกระจายเสียง หรือเผยแพร่สู่สาธารณชน ทำสำเนางาน ซึ่งมีข้อมูลการบริหารสิทธิโดยรู้อยู่แล้วว่าได้มีการย้ายหรือเปลี่ยนแปลงข้อมูลการบริหารสิทธิที่เป็นอิเล็กทรอนิกส์นั้น โดยไม่ได้รับความยินยอมจากผู้สร้างสรรค์⁶³ ซึ่งในข้อความอันเป็นที่ยอมรับในมาตรา 12 นี้ ได้มีการอ้างถึงคำว่า การละเมิดสิทธิ ตามสนธิสัญญาเบิร์นหรืออนุสัญญากรุงเบิร์น ให้หมายความรวมถึง สิทธิในทางเศรษฐกิจและสิทธิในการได้รับค่าตอบแทน⁶⁴

⁶¹World Intellectual Property Organization. (2003). *Guide to the Copyright and Related Rights Treaties Administered by WIPO and Glossary of Copyright and Related Rights Terms*. p.217.

⁶²The WIPO Copyright Treaty. Article 12 (2).

⁶³The WIPO Copyright Treaty. Article 12 (1).

⁶⁴Agreed statement concerning, WIPO Copyright Treaty. Article 12.

4) สิทธิของผู้สร้างสรรค์

ก. สิทธิในการทำซ้ำ สนธิสัญญานี้ไม่ได้บัญญัติเรื่องสิทธิในการทำซ้ำของผู้สร้างสรรค์เอาไว้ แต่หากพิจารณาหลักการทั่วไปของกฎหมายลิขสิทธิ์ ซึ่งถือว่าผู้สร้างสรรค์ย่อมมีสิทธิในการทำซ้ำในงานลิขสิทธิ์ของตนเองอยู่แล้ว ประกอบกับบทบัญญัติในมาตรา 1 (4) ในสนธิสัญญานี้ที่กำหนดให้นำเอามาตรา 1 ถึง 21 ของอนุสัญญากรุงเบิร์นมาใช้⁶⁵ ซึ่งในมาตรา 9 ของอนุสัญญากรุงเบิร์นได้มีการบัญญัติเรื่องสิทธิในการทำซ้ำไว้เรียบร้อยแล้ว โดยกำหนดให้ผู้สร้างสรรค์งานวรรณกรรมและศิลปกรรมมีสิทธิแต่ผู้เดียวในการอนุญาตให้มีการทำซ้ำในรูปแบบใด ๆ ก็ตาม นอกจากนี้ ในข้อความอันเป็นที่ยอมรับได้ขยายความมาตรา 9 ของอนุสัญญากรุงเบิร์นไว้ โดยให้สิทธิในการทำซ้ำตามมาตรา 9 ของอนุสัญญากรุงเบิร์นและข้อยกเว้นของบทบัญญัติดังกล่าว สามารถนำไปใช้ได้กับสถานะแวดล้อมที่เป็นดิจิทัล โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้งานในรูปแบบดิจิทัล ซึ่งเป็นที่เข้าใจว่าการจัดเก็บงานในรูปแบบดิจิทัลลงในสื่อดิจิทัลให้ถือว่าเป็นการทำซ้ำภายใต้สนธิสัญญานี้

ข. สิทธิในการจำหน่าย ได้มีการบัญญัติไว้ในสนธิสัญญานี้เป็นฉบับแรก โดยมาตรา 6 บัญญัติให้ผู้สร้างสรรค์มีสิทธิแต่เพียงผู้เดียวในการอนุญาตให้จัดทำต้นฉบับหรือสำเนาอันมีลิขสิทธิ์ของตนออกสู่สาธารณชน โดยการจำหน่ายหรือการโอนกรรมสิทธิ์ และได้กำหนดให้ภาคีของสนธิสัญญานี้สามารถกำหนดเงื่อนไขใด ๆ เพื่อให้สิทธิดังกล่าวหมดสิ้นไปภายหลังจากการจำหน่ายครั้งแรกหรือการโอนกรรมสิทธิ์ในต้นฉบับหรือสำเนาอันมีลิขสิทธิ์ โดยการอนุญาตของผู้สร้างสรรค์⁶⁶

ค. สิทธิในการเช่า สนธิสัญญานี้ให้สิทธิแต่ผู้เดียวแก่ผู้สร้างสรรค์ในการให้สิทธิในการให้เช่างานอันมีลิขสิทธิ์ของตน โดยในมาตรา 7 (1) บัญญัติให้ผู้สร้างสรรค์โปรแกรมคอมพิวเตอร์ งานภาพยนตร์ และงานต่างๆที่อยู่ในสิ่งบันทึกเสียงตามที่กฎหมายภายในของประเทศภาคีกำหนดไว้ มีสิทธิแต่เพียงผู้เดียวในการให้เช่าต้นฉบับหรือสำเนาท่อสาธารณชน⁶⁷ และมาตรา 7 (2) ยังได้บัญญัติข้อยกเว้นไว้ว่า สิทธิแต่ผู้เดียวดังกล่าวจะไม่นำไปใช้กับโปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่โดยตัวของโปรแกรมเองนั้น ไม่ใช่วัตถุหลักในการเช่า และงานภาพยนตร์ที่ไม่ก่อให้เกิดการทำซ้ำงานนั้นอย่างแพร่หลาย จนก่อให้เกิดความเสียหายต่อสิทธิแต่เพียงผู้เดียว⁶⁸

ง. สิทธิในการเผยแพร่ต่อสาธารณชน สนธิสัญญานี้กำหนดสิทธิในการเผยแพร่ต่อสาธารณชนไว้ในมาตรา 8 กล่าวคือ สิทธิในการเผยแพร่ต่อสาธารณชนของเจ้าของลิขสิทธิ์

⁶⁵The WIPO Copyright Treaty. Article 1 (4).

⁶⁶The WIPO Copyright Treaty. Article 6.

⁶⁷The WIPO Copyright Treaty. Article 7 (1).

⁶⁸The WIPO Copyright Treaty. Article 7 (2).

ในงานวรรณกรรมและศิลปกรรมนั้นครอบคลุมถึงการเผยแพร่ต่อสาธารณชน ทั้งนี้โดยวิธีการแบบ มีสายหรือไร้สาย (Wire or Wireless) และรวมถึงการจัดให้สาธารณชนสามารถเข้าถึงงานต่าง ๆ ได้ จากสถานที่และเวลาที่สมาชิกแต่ละคนสามารถเลือกได้ด้วยตนเอง แต่บทบัญญัติดังกล่าวต้อง ไม่กระทบต่ออนุสัญญากรุงเบิร์นในข้อ 11 (1) (ii) ข้อ 11 ทวิ (1) (i) และ (ii) ข้อ 11 ตติย (1) (ii) ข้อ 14 (1) (ii) และข้อ 14 ทวิ (1)⁶⁹

5) ข้อจำกัดและข้อยกเว้น

ในมาตรา 10⁷⁰ ได้ให้สิทธิแก่ภาคีในการบัญญัติกฎหมายเพื่อกำหนดข้อจำกัดหรือ ข้อยกเว้นสิทธิต่าง ๆ แก่ผู้สร้างสรรค์ในกรณีที่ไม่เป็นการขัดต่อการแสวงหาประโยชน์ โดยปกติจากงานและไม่กระทบต่อสิทธิต่าง ๆ อันชอบด้วยกฎหมายของผู้สร้างสรรค์ และในข้อความ อันเป็นที่ยอมรับ⁷¹ ได้ให้คำอธิบายต่อไปว่า ประเทศภาคีสามารถนำเอาข้อจำกัดและข้อยกเว้น ซึ่งได้บัญญัติไว้ในกฎหมายภายในของประเทศนั้น ๆ และอยู่ภายใต้อนุสัญญากรุงเบิร์น มาใช้กับ สถานะแวดล้อมดิจิทัลได้ อีกทั้งประเทศภาคียังสามารถกำหนดข้อจำกัดและข้อยกเว้นใหม่ ๆ เพื่อให้เหมาะสมกับสถานะแวดล้อมในระบบเครือข่ายดิจิทัลได้ ซึ่งบทบัญญัติในมาตรา 10 นี้ จะไม่มีผลกระทบไปลดหรือขยายกรอบข้อจำกัดและข้อยกเว้นของอนุสัญญากรุงเบิร์นแต่อย่างใด

นอกจากนี้ในมาตรา 10 (2)⁷² ยังได้กำหนดให้ประเทศภาคีสามารถกำหนด ข้อจำกัดข้อยกเว้นเพื่อใช้กับกรณีพิเศษบางประการได้ เมื่อได้ปฏิบัติตามอนุสัญญากรุงเบิร์นแล้ว โดยไม่ขัดต่อการแสวงหาประโยชน์ของงานและไม่ก่อให้เกิดผลเสียอย่างไม่เป็นธรรมต่อผู้สร้างสรรค์

6) ระยะเวลาการให้ความคุ้มครองลิขสิทธิ์

ในสนธิสัญญานี้ไม่มีบทบัญญัติเรื่องระยะเวลาการให้ความคุ้มครองลิขสิทธิ์ แก่เจ้าของลิขสิทธิ์ไว้โดยตรง ดังนั้น จึงต้องนำระยะเวลาการให้ความคุ้มครองตามอนุสัญญากรุงเบิร์น มาใช้บังคับโดยผ่านมาตรา 4 ของสนธิสัญญานี้ ที่กำหนดให้ประเทศภาคีต้องปฏิบัติตามมาตรา 1 ถึง 21 ของอนุสัญญากรุงเบิร์น คือ ตลอดชีวิตของผู้สร้างสรรค์และนับต่อไปอีก 50 ปี ยกเว้นในเรื่อง การคุ้มครองงานภาพถ่ายที่สนธิสัญญานี้กำหนดไว้ว่า ไม่นำบทบัญญัติในมาตรา 7 (4) ของอนุสัญญา กรุงเบิร์นมาบังคับใช้ กล่าวคือ บทบัญญัติในมาตรา 7 (4) ของอนุสัญญากรุงเบิร์น กำหนดระยะเวลา การให้ความคุ้มครองงานภาพถ่ายไว้เพียง 25 ปี ดังนั้น ระยะเวลาการให้ความคุ้มครองงานภาพถ่าย

⁶⁹The WIPO Copyright Treaty. Article 8.

⁷⁰The WIPO Copyright Treaty. Article 10 (1).

⁷¹Agreed statement concerning. WIPO Copyright Treaty, Article 12.

⁷²The WIPO Copyright Treaty. Article 10 (2).

จึงต้องนำระยะเวลาการให้ความคุ้มครองแก่งานสร้างสรรค์อื่น ๆ ตามอนุสัญญากรุงเบิร์นมาใช้บังคับ คือ ตลอดชีวิตของผู้สร้างสรรค์และนับต่อไปอีก 50 ปี เช่นกัน

3.1.5 สนธิสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองสิทธินักแสดงและสิ่งบันทึกเสียง (WIPO Performances and Phonograms Treaty : WPPT)⁷³

สนธิสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิของนักแสดงฯ ได้กำหนดหลักการต่าง ๆ ดังนี้

1) วัตถุประสงค์ของสนธิสัญญาว่าด้วยการแสดงและสิ่งบันทึกเสียง สนธิสัญญานี้ ได้กำหนดวัตถุประสงค์ของสนธิสัญญาไว้ ดังนี้⁷⁴

(1) เพื่อพัฒนาและคงไว้ซึ่งการให้ความคุ้มครองสิทธินักแสดงและผู้ผลิตสิ่งบันทึกเสียงให้มีผลใช้บังคับและอยู่ในรูปแบบเดียวกันเท่าที่จะเป็นไปได้

(2) เพื่อตระหนักถึงความจำเป็นในการสร้างกฎเกณฑ์ระหว่างประเทศใหม่ ๆ เพื่อนำมาแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากสภาพเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และการพัฒนาเทคโนโลยีอย่างเพียงพอ

(3) เพื่อตระหนักถึงผลกระทบที่เกิดจากการพัฒนาและการเชื่อมโยงของข้อมูลข่าวสารและเทคโนโลยีการสื่อสารในการผลิตและใช้งานแสดงและสิ่งบันทึกเสียง

(4) เพื่อตระหนักถึงความจำเป็นในการรักษาสมดุลระหว่างสิทธิของนักแสดงและผู้ผลิตสิ่งบันทึกเสียงและผลประโยชน์ของสาธารณชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการศึกษ การค้นคว้าวิจัย การเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร

2) ความเกี่ยวพันกับอนุสัญญากรุงโรม

แม้ว่าสนธิสัญญาว่าด้วยลิขสิทธิ์จะมีบทบัญญัติให้ภาคีปฏิบัติตามอนุสัญญากรุงเบิร์นตามที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น แต่สนธิสัญญาว่าด้วยการแสดงและสิ่งบันทึกเสียงกลับไม่มีบทบัญญัติในลักษณะที่ให้ประเทศภาคีปฏิบัติตามอนุสัญญากรุงเบิร์น อย่างไรก็ตาม ในมาตรา 1 (1)⁷⁵ ได้บัญญัติไว้ว่าไม่มีบทบัญญัติใดในสนธิสัญญานี้ที่จะไปลดสิทธิหน้าที่ที่ประเทศภาคีจะต้องปฏิบัติภายใต้อนุสัญญากรุงโรม ดังนั้น จึงเป็นสาเหตุให้สนธิสัญญานี้ได้นำบทบัญญัติที่ปรากฏในอนุสัญญากรุงโรมในหลาย ๆ มาตรามากกล่าวซ้ำไว้

⁷³ กฎหมาย. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : http://www.wipo.int/export/sites/www/treaties/en/ip/wppt/pdf/trtdocs_wo034.pdf

⁷⁴ กฎหมาย. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : http://www.wipo.int/export/sites/www/treaties/en/ip/rome/pdf/trtdocs_wo024.pdf

⁷⁵ WIPO Performances and Phonograms Treaty. Article 1 (1).

3) ขอบเขตการคุ้มครองตามสนธิสัญญาว่าด้วยการแสดงและสิ่งบันทึกเสียง

สนธิสัญญาว่าด้วยการแสดงและสิ่งบันทึกเสียง ได้ให้ความคุ้มครองสิทธิ ซึ่งสอดคล้องหรือสัมพันธ์กับสนธิสัญญาว่าด้วยลิขสิทธิ์บางประการ โดยสนธิสัญญานี้ มีขอบเขตการให้ความคุ้มครองดังนี้

(1) การคุ้มครองการแสดง (Performances) สนธิสัญญานี้มิได้ให้คำจำกัดความ ของคำว่า “การแสดง” ว่าหมายถึง สิ่งใด แต่หากพิจารณาคำจำกัดความของคำว่านักแสดงตามมาตรา 2 (a)⁷⁶ ของสนธิสัญญานี้สรุปได้ว่า การแสดง หมายถึง การแสดง การร้อง การส่งข้อความ การเต้น การแปล หรือการแสดงอื่นใดในรูปแบบงานวรรณกรรมหรืองานศิลปกรรม หรือการแสดง ซึ่งขนบธรรมเนียมประเพณี ซึ่งแสดงออกโดย นักแสดงนักร้อง นักดนตรี นักเต้น และบุคคลอื่น ที่แสดงออกซึ่งการแสดงดังกล่าว หากพิจารณาตามความหมายดังกล่าวแล้ว จะเห็นได้ว่า สนธิสัญญาฉบับนี้ กำหนดคำจำกัดความหรือขอบเขตของการแสดงไว้กว้างกว่าที่กำหนดไว้ในอนุสัญญากรุงโรมที่จะไม่รวมถึงการแปล และการแสดงซึ่งขนบธรรมเนียมประเพณี

(2) การคุ้มครองสิ่งบันทึกเสียง (Phonograms) มาตรา 2 (b)⁷⁷ ให้คำจำกัดความ คำว่า “สิ่งบันทึกเสียง” ไว้ว่าหมายถึง การบันทึกเสียงของการแสดงหรือเสียงอื่นใด หรือการแสดงออกซึ่งเสียง รวมไปถึงการบันทึกในรูปแบบภาพยนตร์หรืองานแสดงภาพและเสียงอื่น ๆ ซึ่งบทบัญญัติมาตราดังกล่าวกำหนดค่านิยามของสิ่งบันทึกเสียงไว้แตกต่างจากที่กำหนดไว้ในอนุสัญญากรุงโรม ที่หมายถึงแต่เพียงการบันทึกเสียงที่ถูกแปลงออกมาในการแสดงหรือของเสียงอื่นใด ซึ่งในสนธิสัญญานี้ได้ขยายขอบเขตของการบันทึกเสียงไว้ โดยเพิ่มในส่วนการแสดงออกซึ่งเสียง ซึ่งอาจจะครอบคลุมไปถึงการสร้างเสียงสัญญาณด้วย นอกจากนี้ ยังเป็นการขยายขอบเขตการให้ความคุ้มครองครอบคลุมไปถึงเพลงประกอบภาพยนตร์ด้วย

(3) การคุ้มครองการแพร่เสียงแพร่ภาพ (Broadcasting) ตามมาตรา 2 (f)⁷⁸ ได้ให้คำจำกัดความของคำว่า “การแพร่เสียงแพร่ภาพ” ไว้ว่าหมายถึง การส่งสัญญาณโดยวิธีไร้สาย ไปสู่ผู้รับสัญญาณเสียง หรือภาพและเสียง หรือการนำเสนอภาพและเสียงและให้รวมถึงการส่งสัญญาณภาพผ่านดาวเทียม การส่งสัญญาณที่มีการเข้ารหัสป้องกันซึ่งจะมีการถอดรหัสโดยองค์กรแพร่เสียงแพร่ภาพหรือ โดยได้รับความยินยอมจากองค์กรแพร่เสียงแพร่ภาพ ซึ่งเมื่อพิจารณาตามสนธิสัญญานี้แล้วจะพบว่า หากเป็นกรณีการส่งสัญญาณแพร่เสียงแพร่ภาพทางสายเคเบิล

⁷⁶WIPO Performances and Phonograms Treaty. Article 2 (a).

⁷⁷WIPO Performances and Phonograms Treaty. Article 2 (b).

⁷⁸WIPO Performances and Phonograms Treaty. Article 2 (f).

หรือทางโยกเว้นแสงก็จะไม่ได้รับความคุ้มครองตามสนธิสัญญานี้ เนื่องจากการส่งสัญญาณทั้งสองกรณีเป็นการส่งสัญญาณโดยใช้สายสัญญาณเป็นตัวนำสัญญาณ

(4) การคุ้มครองมาตรการทางเทคโนโลยี (Technological Measures) ในมาตรา 18⁷⁹ กำหนดให้ประเทศภาคีต้องจัดให้มีการคุ้มครองทางกฎหมายและมาตรการเยียวยาอย่างมีประสิทธิภาพและเพียงพอต่อการใช้มาตรการทางเทคโนโลยีของนักแสดงและผู้ผลิตสิ่งบันทึกเสียงที่เกี่ยวข้องกับการใช้สิทธิภายใต้สนธิสัญญานี้ ที่ไปจำกัดการนำการแสดงและสิ่งบันทึกเสียงไปใช้โดยมิได้รับความยินยอมจากนักแสดงและผู้ผลิตสิ่งบันทึกเสียงหรือโดยกฎหมาย

(5) การคุ้มครองข้อมูลการบริหารสิทธิ (Rights Management Information) คำว่า “ข้อมูลการบริหารสิทธิ” ตามมาตรา 19 (1)⁸⁰ ของสนธิสัญญาฉบับนี้ หมายถึง ข้อมูลที่ระบุรายละเอียดเกี่ยวกับนักแสดง การแสดงของนักแสดง ผู้ผลิตสิ่งบันทึกเสียง สิ่งบันทึกเสียง เจ้าของสิทธิในการแสดงหรือสิ่งบันทึกเสียง หรือข้อมูลเกี่ยวกับข้อกำหนดหรือเงื่อนไขในการใช้การแสดงหรือสิ่งบันทึกเสียง และตัวเลขหรือรหัสที่แสดงถึงข้อมูลเหล่านั้น ในเมื่อได้มีการแนบข้อมูลเหล่านั้นกับสำเนาบันทึกการแสดงหรือสิ่งบันทึกเสียงหรือปรากฏในการเผยแพร่หรือจัดไว้ในกรณีบันทึกการแสดงหรือสิ่งบันทึกเสียงสู่สาธารณะ ซึ่งตามมาตรา 19 (2)⁸¹ ของสนธิสัญญานี้กำหนดไว้ว่าประเทศภาคีจะต้องจัดให้มีการเยียวยาทางกฎหมายที่มีประสิทธิภาพ เพื่อใช้กับบุคคลใด ๆ ที่กระทำโดยรู้ว่าเป็นการกระทำละเมิดหรือมีเหตุผลสมควรที่จะรู้ว่าเป็นการกระทำละเมิดต่อสิทธิตามสนธิสัญญานี้ ดังนี้

ก. ในการเอาไปเสียบหรือการกระทำอื่นใดซึ่งข้อมูลการบริหารสิทธิอิเล็กทรอนิกส์โดยปราศจากอำนาจ

ข. การจำหน่ายนำเข้าเพื่อจำหน่าย การแพร่เสียงแพร่ภาพ การนำออกเผยแพร่สู่สาธารณชนโดยปราศจากอำนาจ การแสดง การทำสำเนาบันทึกการแสดง หรือสิ่งบันทึกเสียง โดยรู้ว่าเป็นการละเมิดหรือมีเหตุผลสมควรที่จะรู้ว่าเป็นการกระทำละเมิดต่อสิทธิโดยปราศจากอำนาจ

4) สิทธิของนักแสดง หรือผู้ผลิตสิ่งบันทึกเสียง

(1) สิทธิของนักแสดง

ก. สิทธิของนักแสดงในการแสดงที่แสดงออกมา โดยที่มาตรา 6⁸² ของสนธิสัญญานี้กำหนดให้นักแสดงมีสิทธิแต่เพียงผู้เดียวในการแสดงของตน ดังนี้

⁷⁹ WIPO Performances and Phonograms Treaty. Article 18.

⁸⁰ WIPO Performances and Phonograms Treaty. Article 19 (1).

⁸¹ WIPO Performances and Phonograms Treaty. Article 19 (2).

⁸² WIPO Performances and Phonograms Treaty. Article 6.

ก) การแพร่เสียงแพร่ภาพและการเผยแพร่สู่สาธารณชนในการแสดงที่นำออกแสดง เว้นแต่การแสดงที่เตรียมที่จะนำออกแสดง

ข) การบันทึกการแสดงที่นำออกแสดง

ข. สิทธิในการทำซ้ำ มาตรา 7⁸³ ของสนธิสัญญานี้ กำหนดให้นักแสดงมีสิทธิแต่เพียงผู้เดียวในการทำซ้ำการแสดงที่บันทึกลงในสิ่งบันทึกเสียง ไม่ว่าในรูปแบบใด ๆ ก็ตาม นอกจากนี้ ในข้อความอันเป็นที่ยอมรับได้กำหนดว่าสิทธิในการทำซ้ำนี้สามารถนำไปใช้ได้กับสภาวะดิจิทัล โดยเฉพาะการทำซ้ำการแสดงในรูปแบบดิจิทัลให้รวมอยู่ในความหมายของมาตรานี้ด้วย

ค. สิทธิในการจำหน่าย มาตรา 8 (1)⁸⁴ ของสนธิสัญญานี้ กำหนดให้นักแสดงมีสิทธิแต่เพียงผู้เดียวในการจัดทำต้นฉบับและสำเนาการแสดงที่บันทึกลงในสิ่งบันทึกเสียงออกสู่สาธารณชน ตลอดจนมีสิทธิแต่เพียงผู้เดียวในการจำหน่ายและการโอนกรรมสิทธิ์ จากมาตราดังกล่าว สิทธิของนักแสดงจะมีลักษณะคล้ายกับสิทธิของผู้สร้างสรรค์ที่ปรากฏในสนธิสัญญาว่าด้วยลิขสิทธิ์ ซึ่งการที่สนธิสัญญานี้เป็นกฎหมายระหว่างประเทศฉบับแรกที่กำหนดให้นักแสดงมีสิทธิในการจำหน่าย อย่างไรก็ตาม บทบัญญัติมาตรานี้ยังคงให้นักแสดงมีสิทธิในการจำหน่ายเพียงการแสดงที่บันทึกลงในสิ่งบันทึกเสียงเท่านั้น ซึ่งจะไม่รวมไปถึงงานแสดงภาพและเสียงในรูปแบบอื่น ๆ นอกจากนี้ ในมาตรา 8 (2)⁸⁵ ของสนธิสัญญานี้ยังให้สิทธิแก่ประเทศภาคีในการกำหนดเงื่อนไขในการสิ้นสิทธิตามวรรค 1 เพื่อนำมาใช้กับกรณีภายหลังจากนักแสดงได้จำหน่ายหรือโอนกรรมสิทธิ์ต้นฉบับหรือสำเนาทันทีการแสดง

ง. สิทธิในการเช่า มาตรา 9 (1)⁸⁶ กำหนดให้นักแสดงมีสิทธิแต่เพียงผู้เดียวในการนำต้นฉบับและสำเนาการแสดงที่บันทึกในสิ่งบันทึกเสียงออกให้สาธารณชนเช่าเพื่อการค้า ดังที่กำหนดไว้ในกฎหมายระหว่างประเทศของประเทศภาคี แม้ภายหลังการจำหน่ายการแสดงดังกล่าวไปแล้วก็ตาม สิทธิในการนำงานแสดงออกให้เช่าตามมาตรานี้ มีลักษณะเหมือนกับสิทธิในการจำหน่าย กล่าวคือ จะจำกัดเฉพาะการแสดงที่บันทึกลงในสิ่งบันทึกเสียงเท่านั้น นอกจากนี้ มาตรานี้ยังได้ทำให้เกิดความชัดเจนที่ว่า การจำหน่ายการแสดงโดยเฉพาะในรูปแบบของสำเนาการแสดง จะไม่ทำให้สิทธิของนักแสดงในการนำการแสดงออกให้เช่าสิ้นสุดลง

⁸³WIPO Performances and Phonograms Treaty. Article 7.

⁸⁴WIPO Performances and Phonograms Treaty. Article 8 (1).

⁸⁵WIPO Performances and Phonograms Treaty. Article 8 (2).

⁸⁶WIPO Performances and Phonograms Treaty. Article 9 (1).

จ. สิทธิในการนำการแสดงออกเผยแพร่ สิทธิในการนำการแสดงออกเผยแพร่ ของนักแสดง ปรากฏอยู่ในมาตรา 10⁸⁷ ให้สิทธินักแสดงมีสิทธิแต่เพียงผู้เดียวในการนำการแสดงที่บันทึกในสิ่งบันทึกเสียงออกเผยแพร่สู่สาธารณชน ไม่ว่าจะโดยวิธีการแบบมีสายหรือไร้สาย โดยวิธีการจัดให้สาธารณชนสามารถเลือกที่จะเข้าถึงการแสดงเหล่านั้นในเวลาและสถานที่ต่าง ๆ กันได้ หากเปรียบเทียบกับมาตรา 10 ของสนธิสัญญาว่าด้วยลิขสิทธิ์ขององค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลก ที่กำหนดให้ผู้สร้างสรรค์มีสิทธิในการนำงานสร้างสรรค์ของตนออกเผยแพร่สู่สาธารณชน โดยวิธีการแบบมีสายหรือไร้สาย เหมือนกันก็ตาม แต่สิทธิของนักแสดงตามสนธิสัญญามาตรานี้ กลับมีข้อจำกัดมากกว่า กล่าวคือ บทบัญญัติมาตรานี้ไม่ได้กำหนดสิทธิของนักแสดงในการนำการแสดงออกเผยแพร่สู่สาธารณชนในลักษณะกว้าง ๆ แต่กลับจำกัดสิทธิไว้เฉพาะการนำการแสดงออกเผยแพร่สู่สาธารณชนโดยวิธีการที่สาธารณชนสามารถเลือกที่จะเข้าถึงการแสดงได้ตามความต้องการของแต่ละบุคคล (On - Demand) ยิ่งไปกว่านั้น สิทธิของนักแสดงภายใต้มาตรา 10 จำกัดเฉพาะการนำการแสดงที่บันทึกในสิ่งบันทึกเสียงเท่านั้น แต่จะไม่ครอบคลุมไปถึงการแสดงที่บันทึกในลักษณะการบันทึกภาพและเสียง เช่น ฟิล์มภาพยนตร์ เป็นต้น

ฉ. สิทธิที่จะได้รับค่าตอบแทนการแพร่เสียงแพร่ภาพและการเผยแพร่สู่สาธารณชน ตามมาตรา 15⁸⁸ กำหนดให้นักแสดงมีสิทธิในการกำหนดค่าตอบแทนแต่เพียงผู้เดียว สำหรับการนำสิ่งบันทึกเสียง ไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือทางอ้อม เพื่อวัตถุประสงค์ในทางการค้าในการแพร่เสียงแพร่ภาพหรือการเผยแพร่สู่สาธารณชน โดยการกำหนดระบบเกี่ยวกับการเรียกร้องค่าตอบแทนจากผู้ใช้งานแสดงและสิ่งบันทึกเสียง รวมทั้งการกำหนดข้อตกลงในเรื่องค่าตอบแทนของนักแสดงและผู้ผลิตสิ่งบันทึกเสียงนั้น สนธิสัญญานี้ให้ประเทศภาคีสามารถจะบัญญัติในเรื่องดังกล่าวได้โดยอิสระ ซึ่งประเทศภาคีอาจกำหนดให้ไม่มีการเก็บค่าตอบแทนเลยก็ได้

(2) สิทธิของผู้ผลิตสิ่งบันทึกเสียง

ก. สิทธิในการทำซ้ำ ผู้ผลิตสิ่งบันทึกเสียงมีสิทธิแต่เพียงผู้เดียวในการใช้สิทธิ ไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือโดยทางอ้อมในการทำซ้ำสิ่งบันทึกเสียง ไม่ว่าจะในวิธีการหรือรูปแบบใดก็ตาม มาตรานี้มีลักษณะคล้ายกับที่บัญญัติไว้ในมาตรา 10 ของอนุสัญญากรุงโรม ยกเว้นเพียงคำว่า “ไม่ว่าในวิธีหรือรูปแบบใด” (in any manner or form) ซึ่งการเพิ่มข้อความดังกล่าวทำให้ครอบคลุมไปถึงซึ่งการที่สนธิสัญญานี้เพิ่มข้อความดังกล่าวเข้ามา ทำให้มาตรานี้ครอบคลุมไปถึงการทำซ้ำโดยวิธีการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลด้วย นอกจากนี้ ในข้อความอันเป็นที่ยอมรับได้ระบุให้สิทธิในการ

⁸⁷WIPO Performances and Phonograms Treaty. Article 10.

⁸⁸WIPO Performances and Phonograms Treaty. Article 15 (1).

ทำซ้ำในมาตรานี้ นำไปใช้กับสถานะเทคโนโลยีดิจิทัล และรวมถึงสิ่งบันทึกเสียงที่จัดเก็บไว้ในรูปแบบดิจิทัลจะได้รับความคุ้มครองตามมาตรานี้ด้วย

ข. สิทธิในการจำหน่าย สนธิสัญญานี้ให้ผู้ผลิตสิ่งบันทึกเสียงมีสิทธิแต่เพียงผู้เดียวในการจัดทำต้นฉบับและสำเนาสิ่งบันทึกเสียงออกสู่สาธารณชน ตลอดจนมีสิทธิแต่เพียงผู้เดียวในการจำหน่ายและการโอนกรรมสิทธิ์ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 12⁸⁹ นอกจากนี้ ในมาตรา 12 (2) ของสนธิสัญญานี้ยังให้สิทธิแก่ประเทศภาคีในการกำหนดเงื่อนไขในการสิ้นสิทธิตามวรรคแรกเพื่อนำมาใช้กับกรณีภายหลังจากผู้ผลิตสิ่งบันทึกเสียงได้จำหน่ายหรือโอนกรรมสิทธิ์ต้นฉบับหรือสำเนาสิ่งบันทึกเสียง

ค. สิทธิในการเช่า สิทธิในการเช่าของผู้ผลิตสิ่งบันทึกเสียงปรากฏอยู่ในมาตรา 13⁹⁰ ซึ่งจะมีลักษณะเหมือนกับสิทธิของนักแสดงตามมาตรา 8 กล่าวคือ ผู้ผลิตสิ่งบันทึกเสียงมีสิทธิแต่เพียงผู้เดียวในการนำต้นฉบับและสำเนาสิ่งบันทึกเสียงออกให้สาธารณชนเช่าเพื่อการค้า แม้ภายหลังการจำหน่ายสิ่งบันทึกเสียงดังกล่าวไปแล้วก็ตาม ซึ่งแสดงให้เห็นได้ว่า การจำหน่ายไม่ได้ทำให้ผู้ผลิตสิ่งบันทึกเสียงสิ้นสิทธิในการนำสิ่งบันทึกเสียงของตนออกให้เช่าตามมาตรานี้ นอกจากนี้ในสนธิสัญญานี้ยังรองรับระบบการจัดเก็บค่าตอบแทนการเช่าที่มีการใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 15 เมษายน ค.ศ. 1994

ง. สิทธิในการเผยแพร่สิ่งบันทึกเสียง ในมาตรา 14⁹¹ ของสนธิสัญญานี้กำหนดให้ผู้ผลิตสิ่งบันทึกเสียงมีสิทธิแต่เพียงผู้เดียวในการเผยแพร่สิ่งบันทึกเสียงสู่สาธารณชนไม่ว่าโดยวิธีแบบมีสายและวิธีแบบไร้สาย โดยวิธีการจัดให้สาธารณชนสามารถเลือกที่จะเข้าถึงสิ่งบันทึกเสียงได้ในเวลาและสถานที่ต่าง ๆ กันได้ ซึ่งมาตรานี้ลักษณะเหมือนมาตรา 10 ซึ่งจะครอบคลุมเฉพาะการเผยแพร่สู่สาธารณชนโดยวิธีการที่สาธารณชนสามารถที่จะเลือกเข้าถึงสิ่งบันทึกเสียงได้ตามความต้องการของแต่ละบุคคล (On - Demand) เท่านั้น

จ. สิทธิในค่าตอบแทนการแพร่เสียงแพร่ภาพและการเผยแพร่สู่สาธารณชน สิทธิในค่าตอบแทนการแพร่เสียงแพร่ภาพและการเผยแพร่สู่สาธารณชนของผู้ผลิตสิ่งบันทึกเสียงบัญญัติไว้ในมาตรา 15 เช่นเดียวกับสิทธิของนักแสดง กล่าวคือ ผู้ผลิตสิ่งบันทึกเสียงมีสิทธิในการกำหนดค่าตอบแทนแต่เพียงผู้เดียว สำหรับการเข้าถึงสิ่งบันทึกเสียงไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมเพื่อวัตถุประสงค์ในทางการค้าในการแพร่เสียงแพร่ภาพหรือการเผยแพร่สู่สาธารณชน

⁸⁹WIPO Performances and Phonograms Treaty. Article 12.

⁹⁰WIPO Performances and Phonograms Treaty. Article 13.

⁹¹WIPO Performances and Phonograms Treaty. Article 14.

ซึ่งการกำหนดระบบและเงื่อนไขการจัดเก็บค่าตอบแทนก็จะมีลักษณะเช่นเดียวกับสิทธิของนักแสดงดังที่ได้กล่าวไว้แล้วข้างต้น

5) ข้อจำกัดและข้อยกเว้นการให้ความคุ้มครองสิทธินักแสดงและผู้ผลิตสิ่งบันทึกเสียง

มาตรา 16 ของสนธิสัญญาที่กำหนดข้อจำกัดและข้อยกเว้นเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธินักแสดงและผู้ผลิตสิ่งบันทึกเสียง โดยกำหนดให้ประเทศภาคีสามารถทราบบทบัญญัติของกฎหมายเพื่อนำไปใช้ในเรื่องข้อจำกัดและข้อยกเว้นเกี่ยวกับการคุ้มครองนักแสดงและผู้ผลิตสิ่งบันทึกเสียงเช่นเดียวกับการคุ้มครองลิขสิทธิ์ในงานวรรณกรรมและศิลปกรรม ดังนั้น ประเทศภาคีสามารถนำข้อจำกัดและข้อยกเว้นที่กำหนดใช้กับการให้ความคุ้มครองผู้สร้างสรรค์ในงานวรรณกรรมและศิลปกรรมสามารถมาประยุกต์ใช้กับสิทธิของนักแสดงและผู้ผลิตสิ่งบันทึกเสียงได้อย่างไรก็ตาม ในมาตรา 16 (2) กำหนดให้ข้อจำกัดและข้อยกเว้นตามสนธิสัญญานี้จะจำกัดเฉพาะการกระทำที่ไม่เป็นการขัดหรือแย้งกับการแสวงหาประโยชน์โดยทั่วไปในกิจการแสดงและสิ่งบันทึกเสียง และต้องไม่เป็นการกระทำที่เป็นการนำบทบัญญัติของกฎหมายเกี่ยวกับข้อจำกัดและข้อยกเว้นดังกล่าวไปแสวงหาประโยชน์อย่างไม่มีเหตุผลสมควร และในข้อความอันเป็นที่ยอมรับได้อธิบายว่าข้อยกเว้นดังกล่าวสามารถนำไปใช้กับสถานะดิจิทัลได้ ยิ่งไปกว่านั้นยังให้นำข้อความอันเป็นที่ยอมรับของสนธิสัญญาว่าด้วยลิขสิทธิ์มาตรา 10 มาใช้กับมาตรานี้ได้โดยอนุโลม (*Mutatis Mutandis*) โดยอนุญาติให้ประเทศภาคีสามารถทราบบทบัญญัติข้อจำกัดหรือข้อยกเว้นเพื่อนำไปใช้กับเครือข่ายดิจิทัลได้

6) ระยะเวลาการให้ความคุ้มครอง

ตามสนธิสัญญานี้ กำหนดให้นักแสดงจะได้รับความคุ้มครองสิทธิในการแสดงเป็นระยะเวลา 50 ปี นับตั้งแต่การแสดงเหล่านั้น ได้มีการบันทึกลงในสิ่งบันทึกเสียง⁹² ซึ่งการนับระยะเวลาการให้ความคุ้มครองดังกล่าวทำให้เห็นได้ว่าการแสดงที่จะได้รับความคุ้มครองตามมาตรา 16 นี้หมายถึงการแสดงเสียงเท่านั้น เนื่องจากจะต้องเป็นการแสดงที่มีการบันทึกลงในสิ่งบันทึกเสียงแล้วเท่านั้น ในส่วนสิ่งบันทึกเสียงตามสนธิสัญญานี้จะได้รับความคุ้มครองเป็นระยะเวลา 50 ปี นับตั้งแต่วันที่ได้มีการเผยแพร่สิ่งบันทึกเสียง ถ้าไม่มีการเผยแพร่สิ่งบันทึกเสียงภายในระยะเวลา 50 ปี ให้นับตั้งแต่วันที่ได้มีการบันทึกสิ่งบันทึกเสียงขึ้น⁹³ โดยระยะเวลาการให้ความคุ้มครองนี้เป็นการขยายระยะเวลาจากอนุสัญญากรุงโรมที่ให้ความคุ้มครองเพียง 20 ปี และในส่วนระยะเวลาการให้ความคุ้มครองสิ่งบันทึกเสียงก็ต่างจากความตกลงว่าด้วยทรัพย์สินทาง

⁹²WIPO Performances and Phonograms Treaty. Article 17 (1).

⁹³WIPO Performances and Phonograms Treaty. Article 17 (2).

ปัญหาที่เกี่ยวกับการค้าที่กำหนดระยะเวลาให้ความคุ้มครอง 50 ปี นับตั้งแต่ได้มีการทำ
 สิ่งบันทึกเสียงนั้นขึ้น

3.1.6 ความตกลงว่าด้วยการต่อต้านการค้าสิ่งปลอมแปลง (The Anti-Counterfeiting Trade Agreement : ACTA)⁹⁴

นอกจากความตกลงระหว่างประเทศทั้ง 2 ข้างต้นที่ประเทศไทยมีพันธกรณีที่จะต้อง
 ปฏิบัติตามแล้ว ในปัจจุบันยังมีความพยายามในระดับระหว่างประเทศที่จะดำเนินการเจรจาเพื่อ
 จัดทำความตกลงว่าด้วยการต่อต้านการค้าสิ่งปลอมแปลง (The Anti-Counterfeiting Trade
 Agreement: ACTA) ซึ่งมีการกำหนดบทบัญญัติว่าด้วยเรื่องความผิดในการบันทึกภาพยนตร์
 โดยไม่ได้รับอนุญาตในโรงภาพยนตร์ไว้ด้วย ซึ่งแม้ประเทศไทยไม่ได้เป็นประเทศที่ร่วมเจรจา
 แต่หากความตกลงนี้มีผลใช้บังคับ ก็อาจส่งผลกระทบต่อประเทศไทยได้ จึงได้ศึกษาความเป็นมาและ
 สาระสำคัญของความตกลงระหว่างประเทศดังกล่าว ดังนี้

1) ความเป็นมา

แนวความคิดในเรื่องการจัดทำความตกลงพหุภาคีว่าด้วยการต่อต้านการค้า
 สิ่งปลอมแปลงนี้ ได้เริ่มมาจากข้อเสนอแนะของประเทศญี่ปุ่นในครั้งการประชุม G 8 Summit
 เนื่องจากในขณะนั้นมีการละเมิดสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาเป็นอย่างมากและแนวโน้มการละเมิด
 สิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาก็เพิ่มมากขึ้น ทำให้ประเทศต่าง ๆ หาวิธีที่จะร่วมมือกันเพื่อกำหนด
 มาตรการเพื่อยับยั้งหรือต่อต้านการละเมิดสิทธิของเจ้าของสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา จึงมีแนวคิด
 ที่จะทำความตกลงระหว่างประเทศร่วมกันเพื่อสร้างแนวทางหรือวางมาตรการทางกฎหมาย
 ให้มีหลักเกณฑ์เดียวกันทั่วโลก และสามารถบังคับใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีผลทำให้การค้า
 สินค้าปลอมแปลงและลอกเลียนแบบหรือการละเมิดสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาลดน้อยลง และมี
 มาตรการลงโทษต่อผู้ที่ละเมิดต่อเจ้าของสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาเพิ่มมากขึ้น ทำให้เจ้าของสิทธิ
 ในทรัพย์สินทางปัญญาได้รับการปกป้องในงานของตนมากขึ้นทั่วโลก ในปี 2006 และต่อมา
 สหรัฐอเมริกาเห็นชอบด้วยกับแนวทางดังกล่าว โดยในระยะแรก (ช่วงปี 2006 ถึง 2007) มีประเทศ
 ที่ให้ความสนใจเข้าร่วม ได้แก่ ประเทศแคนาดา สหภาพยุโรป ประเทศญี่ปุ่น สมาพันธรัฐสวิส
 และสหรัฐอเมริกา ต่อมาได้มีการเจรจาในความตกลงนี้ขึ้นอย่างเป็นทางการครั้งแรก ณ กรุงเจนีวา
 ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ ในเดือนมิถุนายน 2008 โดยประเทศต่าง ๆ ที่เข้าร่วมเจรจา ในครั้งนี้
 ประกอบไปด้วย สหรัฐอเมริกา ประเทศญี่ปุ่น ประเทศแคนาดา กลุ่มสหภาพยุโรป ประเทศออสเตรเลีย

⁹⁴ กฎหมาย. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2010/december/tradoc_147079.pdf
 จาก Consolidated Text Anti-Counterfeiting Trade Agreement Informal Redecisional/ Deliberative Draft: 2 October 2010
 (This text reflects the outcome of the 11th and final round of the negotiations held in Tokyo).

ประเทศเกาหลีใต้ ประเทศสิงคโปร์ เป็นต้น ซึ่งในเวลาต่อมาได้มีการลงนามในความตกลง ACTA ขึ้นในเดือนตุลาคม 2011 โดยประเทศที่ลงนามในความตกลง ในครั้งนี้ประกอบไปด้วย ประเทศออสเตรเลีย ประเทศแคนาดา ประเทศญี่ปุ่น ประเทศโมร็อกโก ประเทศนิวซีแลนด์ ประเทศสิงคโปร์ ประเทศเกาหลีใต้ และสหรัฐอเมริกา และหลังจากนั้น กลุ่มสหภาพยุโรปและรัฐสมาชิกอีก 22 ประเทศ ก็ได้เข้าร่วมลงนามในความตกลง ACTA ในเดือนมกราคม 2012 โดยในการจัดทำความตกลงนี้มีเป้าหมายของการเจรจาที่ตกลงกัน คือ การสร้างมาตรฐานในการบังคับใช้มาตรการปกป้องสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาาร่วมกัน

อย่างไรก็ดี การลงนามในความตกลง ACTA ของประเทศต่าง ๆ ทำให้ฝ่ายที่ไม่เห็นด้วยกับความตกลงนี้ เช่น ในประเทศยุโรปหลายประเทศ ออกมาโจมตีและประท้วงกัน คัดค้านอย่างรุนแรง เนื่องจากมองว่าเป็นความตกลงที่มีผลกระทบต่อสิทธิขั้นพื้นฐาน เสรีภาพในการแสดงออก และความเป็นส่วนตัวในการสื่อสาร รวมทั้งเป็นมาตรการทางการค้าที่มีผลกระทบต่อผู้บริโภค เช่น ทำให้ผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต (ISP) ต้องคอยสอดส่องและเฝ้าระวังการติดต่อสื่อสารผ่านช่องทางอินเทอร์เน็ตที่เกิดขึ้นทั้งหมดของผู้บริโภคแทรกแซงการใช้ประโยชน์จากงานอันมีลิขสิทธิ์ ทำให้การถ่ายโอนไฟล์โดยตรงโดยไม่ต้องผ่านเซิร์ฟเวอร์ (peer-to-peer) ผิดกฎหมาย ซึ่งจะกระทบกับผู้ใช้อินเทอร์เน็ตที่ดาวน์โหลดข้อมูลโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์มีความผิดตามความตกลงนี้ ซึ่งจากการคัดค้านดังกล่าวทำให้บางประเทศประกาศหยุดการให้สัตยาบันในความตกลงนี้ เช่น คณะกรรมาธิการด้านการค้าระหว่างประเทศของรัฐสภายุโรป (International Trade Committee) ได้ส่งความตกลง ACTA ให้ศาลยุติธรรมยุโรปพิจารณาว่าเนื้อหาของความตกลงนี้ขัดต่อสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานของประชาชนหรือไม่ แต่เนื่องจากข้อจำกัดในการศึกษาวิจัยทำให้ผู้เขียนไม่ได้ศึกษาถึงผลของการพิจารณาของศาลยุติธรรมยุโรปว่ามีผลเป็นอย่างไร

2) วัตถุประสงค์ของความตกลงฯ มีสาระสำคัญ ดังนี้

- (1) เพื่อต่อต้านการขยายตัวของการค้าสิ่งปลอมแปลงโดยการเพิ่มความร่วมมือระหว่างประเทศและการบังคับใช้กฎหมายในระดับระหว่างประเทศ
- (2) เพื่อให้มีการกำหนดมาตรการที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพในการบังคับใช้สิทธิในทางทรัพย์สินทางปัญญาภายใต้ความตกลงว่าด้วยทรัพย์สินทางปัญญาที่เกี่ยวกับการค้า ซึ่งในแต่ละประเทศมีแนวปฏิบัติและระบบกฎหมายที่แตกต่างกัน
- (3) ส่งเสริมขั้นตอนและกระบวนการเพื่อบังคับสิทธิในทางทรัพย์สินทางปัญญาที่ไม่เป็นอุปสรรคต่อการค้าที่ชอบด้วยกฎหมาย

(4) เพื่อจัดการกับปัญหาการละเมิดสิทธิทางทรัพย์สินทางปัญญา ซึ่งรวมถึงกรณีที่เกิดขึ้นภายใต้ระบบดิจิทัล และการถ่วงดุลสิทธิประโยชน์ทางด้านลิขสิทธิ์และสิทธิที่เกี่ยวข้องของผู้ถือสิทธิที่เกี่ยวข้อง ผู้ให้บริการ และผู้ใช้งาน

(5) เพื่อส่งเสริมความร่วมมือระหว่างผู้ให้บริการและผู้ถือสิทธิในแง่มุมที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดกฎหมายภายใต้ระบบดิจิทัล

(6) เพื่อให้การดำเนินการของความตกลงนี้เป็นไปในลักษณะการให้ความร่วมมือกันเพื่อสนับสนุนการดำเนินการในระดับระหว่างประเทศและสร้างความร่วมมือกับองค์กรที่เกี่ยวข้อง

(7) ขอมรับหลักการที่อยู่ใน The Doha Declaration on The TRIPS Agreement and Public Health ที่ใช้เมื่อวันที่ 14 พฤศจิกายน 2001 โดยการประชุมคณะมนตรี WTO ครั้งที่ 4

ทั้งนี้ ความตกลงนี้ ไม่มีวัตถุประสงค์ในการแทรกแซงในแง่เนื้อหาของสิทธิขั้นพื้นฐานของพลเมืองและเสรีภาพทางแพ่ง และการดำเนินการตามความตกลงนี้สอดคล้องกับความตกลงว่าด้วยทรัพย์สินทางปัญญาที่เกี่ยวกับการค้า ซึ่งรวมถึง The Doha Declaration on the TRIPS Agreement and Public Health

3) เนื้อหาของความตกลงฯ

โดยในเนื้อหาของความตกลงนี้ประกอบด้วย 6 หมวด (Chapter) ดังนี้

หมวดที่ 1 บททั่วไป และนิยาม (กล่าวในเรื่องทั่วไป เช่น เรื่องวัตถุประสงค์ ขอบเขตภาระหน้าที่ นิยามศัพท์)

หมวดที่ 2 กรอบการดำเนินการทางกฎหมายเพื่อการบังคับใช้สิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา (มาตรการทางกฎหมายต่าง ๆ เช่น การบังคับการทางแพ่ง การบังคับการทางอาญา การบังคับการในเรื่องทางพรมแดน)

หมวดที่ 3 แนวทางการบังคับการ (เน้นให้มีกฎหมายที่ควรมีขึ้นเพื่อสนับสนุนในเรื่องการบังคับการตามสิทธิและวิธีการใช้บังคับกฎหมายของผู้ใช้กฎหมาย)

หมวดที่ 4 ความร่วมมือระหว่างประเทศ

หมวดที่ 5 การดำเนินงานขององค์กรตามความตกลง

หมวดที่ 6 บทท้าย (เช่น เรื่องเพิกถอนจากความตกลง)

ตามความตกลงนี้ มีบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดความผิดในการบันทึกงานภาพยนตร์โดยไม่ได้รับอนุญาตในโรงภาพยนตร์ ปราบกฏอยู่ในมาตรา 2.14⁹⁵ ความผิดทางอาญามาตรา 2.15⁹⁶ บทกำหนดโทษ และมาตรา 2.16⁹⁷ มาตรการการยึด การริบทรัพย์สิน และการทำลาย

⁹⁵The Anti-Counterfeiting Trade Agreement. Article 2.14.

⁹⁶The Anti-Counterfeiting Trade Agreement. Article 2.15.

ในส่วนที่ 4 การบังคับการทางอาญา ของหมวดที่ 2 กรอบการดำเนินการทางกฎหมายเพื่อการบังคับใช้สิทธิในทางทรัพย์สินทางปัญญา โดยบทบัญญัติดังกล่าวมีสาระสำคัญที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1) รัฐภาคีควรจัดให้มีการนำกระบวนการทางอาญาและความผิดทางอาญา มาใช้กับการละเมิดลิขสิทธิ์ในเชิงพาณิชย์ และการดำเนินการเชิงพาณิชย์นั้นให้รวมถึงการดำเนินการทางพาณิชย์เพื่อประโยชน์ทางด้านการพาณิชย์หรือเศรษฐศาสตร์ทั้งทางตรงและทางอ้อม (มาตรา 2.14.1)

2) รัฐภาคีอาจจัดให้มีการใช้กระบวนการทางอาญาและอัตราโทษที่เหมาะสมในกรณีการบันทึกที่ไม่ได้รับอนุญาตจากงานภาพยนตร์ที่ได้มีการแสดงในที่ซึ่งแสดงงานภาพยนตร์ที่เปิดให้แก่ประชาชนเป็นการทั่วไป (มาตรา 2.14.3)

3) รัฐควรส่งเสริมให้มีความรับผิดชอบทางอาญาที่เหมาะสมกับกรณีการช่วยเหลือและสนับสนุนการกระทำความผิดที่ระบุภายใต้ส่วนที่ 4 ของความตกลงนี้ (มาตรา 2.14.4)

4) รัฐควรใช้มาตรการที่สอดคล้องกับหลักกฎหมายเพื่อสร้างความรับผิดชอบ (ซึ่งอาจเป็นความผิดทางอาญา) ต่อนิติบุคคลที่กระทำความผิดตามความตกลงนี้ (มาตรา 2.14.5)

5) รัฐควรกำหนดอัตราโทษที่รวมถึงโทษจำคุกและโทษปรับให้เพียงพอต่อการยับยั้งการกระทำความผิดในอนาคต โดยให้เป็นไปตามลักษณะความรุนแรงของการกระทำความผิดเช่นนั้น (มาตรา 2.15)

6) รัฐควรให้มีการใช้มาตรการในการยึดอายัด การริบทรัพย์สิน และการทำลายสินค้าละเมิดลิขสิทธิ์และสิ่งที่เป็นวัตถุลิขสิทธิ์และใช้ในการกระทำความผิด (มาตรา 2.16)

3.2 มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการให้ความคุ้มครองลิขสิทธิ์ในงานภาพยนตร์ ตามกฎหมายของต่างประเทศ

เนื่องจากการขณนี้ต่างประเทศได้มีการกำหนดให้ดำเนินคดีกับผู้กระทำผิด โดยแบ่งเป็น 3 กลุ่มคือ

กลุ่มแรก ประเทศที่บัญญัติกฎหมายป้องกันการลักลอบบันทึกภาพยนตร์ไว้เป็นการเฉพาะ โดยตราเป็นฉบับใหม่แยกจากกฎหมายลิขสิทธิ์ หรือรวมในกฎหมายลิขสิทธิ์แต่กำหนดบทนิยามบทลงโทษไว้เป็นการเฉพาะ เช่น สหรัฐอเมริกา แคนาดา ประเทศญี่ปุ่น และเขตปกครองพิเศษฮ่องกงในประเทศจีน เป็นต้น

⁹⁷The Anti-Counterfeiting Trade Agreement. Article 2.16.

กลุ่มสอง ประเทศที่บัญญัติกฎหมายป้องกันการลักลอบบันทึกภาพยนตร์ไว้เป็นการเฉพาะ โดยประยุกต์จากกฎหมายลิขสิทธิ์มาใช้บังคับ เช่น ประเทศฟิลิปปินส์ ประเทศไต้หวัน ประเทศเกาหลี ประเทศมาเลเซีย เป็นต้น

กลุ่มที่สาม ประเทศที่ไม่มีการตรากฎหมายลิขสิทธิ์และกฎหมายป้องกันการลักลอบบันทึกภาพยนตร์ในโรงภาพยนตร์มาใช้บังคับ เช่น ประเทศอินโดนีเซีย ประเทศสิงคโปร์ และประเทศสวิตเซอร์แลนด์ เป็นต้น

ผู้ศึกษาเห็นว่า ควรเลือกประเทศในกลุ่มแรกและกลุ่มที่สองซึ่งเป็นประเทศที่มีกฎหมายใช้บังคับภายในประเทศมาศึกษา กล่าวคือ ประเทศในกลุ่มแรกได้แก่ สหรัฐอเมริกาเนื่องจากเป็นประเทศต้นแบบของการมีแนวคิดในเรื่องการมีกฎหมายป้องกันการลักลอบบันทึกภาพยนตร์ในโรงภาพยนตร์มาบัญญัติไว้เป็นการเฉพาะ รวมทั้งยังเป็นประเทศที่ผลักดันให้ประเทศอื่นมีกฎหมายดังกล่าวใช้บังคับด้วย นอกจากนี้ ควรศึกษากฎหมายของประเทศญี่ปุ่น เนื่องจากเป็นประเทศที่อยู่ในเอเชียและเป็นประเทศที่มีการพัฒนาการทางเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว ส่วนประเทศในกลุ่มที่สอง เห็นว่าควรศึกษากฎหมายของประเทศฟิลิปปินส์ เนื่องจากเป็นประเทศที่ประยุกต์ใช้กฎหมายลิขสิทธิ์มาใช้โดยไม่มีกฎหมายเฉพาะ รวมทั้งเป็นประเทศที่อยู่ในเอเชียแปซิฟิกที่มีพื้นฐานทางเศรษฐกิจเช่นเดียวกับประเทศไทย และขณะนี้ประเทศฟิลิปปินส์ก็ได้พิจารณาร่างกฎหมายป้องกันการลักลอบบันทึกภาพยนตร์เช่นเดียวกับประเทศไทยด้วย โดยในการศึกษาจะพิจารณานิยาม อุปกรณ์ที่นำมาใช้กระทำความผิด การกระทำความผิดและบทกำหนดโทษ รวมทั้งการเยียวยาความเสียหาย

3.2.1 สหรัฐอเมริกา

ประเทศสหรัฐอเมริกามีการตรากฎหมาย Artist's Right and Theft Prevention Act 2005 (ART) ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของกฎหมาย The Family Entertainment and Copyright Act 2005 ที่มีผลใช้บังคับในปี ค.ศ. 2005⁹⁸ และเป็นกฎหมายในระดับสหรัฐ (Federal law) อันมีบทบัญญัติที่กำหนดในเรื่องเกี่ยวกับความผิดฐานบันทึกภาพยนตร์ในโรงภาพยนตร์ โดยกฎหมายในเรื่องดังกล่าวมีผลเป็นการเพิ่มเติมบทบัญญัติมาตรา 2319 บี เรื่อง การบันทึกภาพยนตร์โดยไม่ได้รับอนุญาตในที่แสดงงานภาพยนตร์ (Unauthorized Recording of Motion Picture in a Motion Picture exhibition Facility) ไว้ในส่วนที่ 18 ความผิดอาญาและกระบวนการยุติธรรมทางอาญา Title 18 Crimes and Criminal Procedure แห่งประมวลกฎหมายแห่งสหรัฐอเมริกา (United States Code : USC)

⁹⁸Panisa Suwanmatajam. (2553) "Anti-Camcording Act: Another alternative to reduce a copyright infringing problem in a motion picture industry in Thailand." วารสารกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ IP&IT Special Issue 2010: 12th Anniversary. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ สกสค. หน้า 321 – 325.

โดยในมาตรา 2319 บี การบันทึกภาพยนตร์โดยไม่ได้รับอนุญาตในที่แสดงงานภาพยนตร์ (Unauthorized Recording of Motion picture in a Motion Picture Exhibition Facility) กำหนดความผิดฐานบันทึกภาพยนตร์โดยไม่ได้รับอนุญาตในที่แสดงงานภาพยนตร์ (มาตรา 2319 บี (เอ)) โดยมีองค์ประกอบความผิดและอัตราโทษ ดังนี้

1) องค์ประกอบความผิด

- (1) ผู้กระทำไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าของลิขสิทธิ์
- (2) ใช้โดยรู้หรือพยายามที่จะใช้อุปกรณ์บันทึกโสตทัศนวัสดุ (Audiovisual Recording Device) เพื่อโอนข้อมูล (Transmit) หรือทำสำเนา (Make a Copy) งานภาพยนตร์ (Motion Picture) หรือโสตทัศนวัสดุอื่น ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วนจากการแสดงงานในลักษณะงาน เช่นว่านั้นในที่แสดงงานภาพยนตร์ (A Motion Picture Exhibition Facility)
- (3) กระทำต่องานภาพยนตร์ หรือโสตทัศนวัสดุอื่นต้องได้รับความคุ้มครองตาม Title 17 Copyrights

2) บทกำหนดโทษ แบ่งเป็น 2 กรณี คือ

- (1) กรณีกระทำความผิดครั้งแรก ระวังโทษจำคุกไม่เกิน 3 ปี ปรับภายใต้ Title 18 หรือทั้งจำทั้งปรับ
- (2) กรณีกระทำความผิดในครั้งที่สองหรือครั้งต่อมา ระวังโทษจำคุกไม่เกิน 6 ปี ปรับภายใต้ Title 18 หรือทั้งจำทั้งปรับ

สำหรับอัตราโทษปรับภายใต้ Title 18 ในความผิดฐานนี้ คือ หากบุคคลธรรมดาเป็นผู้กระทำความผิดปรับได้ไม่เกิน 250,000 เหรียญสหรัฐ กรณีที่เป็นนิติบุคคลปรับได้ไม่เกิน 500,000 เหรียญสหรัฐ ซึ่งเป็นไปตามการกำหนดอัตราโทษปรับตามมาตรา 3571 แห่ง USC ในกรณีประเภทความผิดที่เป็น Felony⁹⁹

3) สาธารณภัยในเรื่องอื่นที่เกี่ยวข้อง

- (1) นิยามศัพท์ (มาตรา 2319 บี (จ)) ได้

กำหนดความหมายของคำว่า “อุปกรณ์บันทึกโสตทัศนวัสดุ (Audiovisual Recording Device)” ขึ้นเพื่อใช้กับมาตรานี้เป็นการเฉพาะ และกำหนดให้นำนิยามศัพท์จาก Title 17 ที่เกี่ยวข้องมาใช้

⁹⁹ประเภทความผิดที่เป็นไปตามมาตรา 3559 แห่ง USC โดยกำหนดขึ้นสัมพันธ์กับอัตราโทษจำคุก (ที่อาจแบ่งได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ คือ Felony และ Misdemeanor) สำหรับฐานความผิดนี้ได้กำหนดให้กรณีการกระทำความผิดครั้งแรกมีโทษจำคุกได้ไม่เกิน 3 ปี ซึ่งจัดอยู่ในระดับ Class E Felony และกรณีกระทำความผิดซ้ำมีอัตราโทษจำคุกไว้ไม่เกิน 6 ปี ซึ่งจัดอยู่ในระดับ Class D Felony

(2) พยานหลักฐาน (มาตรา 2319 บี (เอ) ส่วนท้าย)

กำหนดให้การครอบครองอุปกรณ์บันทึกโสตทัศนวัสดุในที่แสดงงานภาพยนตร์อาจให้เป็นพยานหลักฐานในการพิจารณาว่า ผู้ครอบครองเป็นผู้กระทำความผิดตามมาตรา นี้ แต่ยังไม่เป็นการเพียงพอที่จะใช้ในการพิพากษาลงโทษความผิดดังกล่าวต่อบุคคลผู้ครอบครอง เช่นว่านั้น

(3) การริบทรัพย์หรือทำลาย (มาตรา 2319 บี (บี))

ในการพิพากษาลงโทษผู้กระทำความผิด ศาลสามารถสั่งให้มีการริบทรัพย์ ทำลาย หรือควบคุมโดยวิธีการอื่น ต่อ 1) สำนักงานที่มีขอบในงานภาพยนตร์หรือโสตทัศนวัสดุ ที่ได้รับความคุ้มครองตาม Title 17 และ 2) อุปกรณ์บันทึกโสตทัศนวัสดุ หรือเครื่องมืออื่นใดที่ใช้ เกี่ยวกับการกระทำความผิด

(4) การให้ความคุ้มกันแก่เจ้าของหรือผู้เช่าในที่แสดงงานภาพยนตร์ (มาตรา 2319 บี (ดี))

บทบัญญัติดังกล่าวกำหนดหลักเกณฑ์การให้ความคุ้มกันแก่เจ้าของหรือผู้เช่าในที่แสดงงานภาพยนตร์ ในกรณีที่ดำเนินการควบคุมตัว (Detain) ผู้ต้องสงสัย ดังนี้

ก. บุคคลที่ได้รับความคุ้มกันตามกฎหมาย

ก) ผู้เป็นเจ้าของหรือผู้เช่าในที่แสดงงานภาพยนตร์ ซึ่งมีการแสดง ภาพยนตร์หรือโสตทัศนวัสดุอื่น ผู้แทนที่มีอำนาจ หรือลูกจ้างของเจ้าของหรือผู้เช่าเช่นว่านั้น

ข) ผู้ได้รับอนุญาตใช้สิทธิในงานภาพยนตร์ หรือ โสตทัศนวัสดุอื่นที่ได้ มีการแสดง หรือผู้แทนหรือลูกจ้างของผู้ได้รับอนุญาตเช่นว่านั้น

ข. การควบคุมตัว (Detain) ผู้ต้องสงสัยต้องกระทำโดยมีเหตุอันสมควร ด้วยวิธีการ และระยะเวลาที่เหมาะสม เพื่อให้เจ้าพนักงานผู้บังคับใช้กฎหมายสอบถามหรือเรียกตัว บุคคลดังกล่าว

ค. หากการควบคุมตัวกระทำตามที่กฎหมายกำหนด บุคคลผู้กระทำนั้น ไม่ต้องรับผิดชอบจากการฟ้องร้องทางแพ่งหรือทางอาญาที่มีขึ้นจากการควบคุมตัวนั้น

(5) ผู้เสียหาย (มาตรา 2319 บี (อี))

ผู้เสียหายตามความผิดนี้สามารถยื่นเอกสารคำแถลงในเรื่องผลกระทบ ความเสียหายต่อผู้เสียหาย (Victim Impact Statement) เพื่อรายงานความเสียหายจากการกระทำ ความผิดตามกฎหมายข้อ 32 (ซี) ของ Federal Rule of Criminal Procedure นั้น ผู้เสียหายในกรณีนี้ ให้นำหมายถึง (1) ผู้ผลิตหรือผู้ขายในงานที่ขอบด้วยกฎหมายที่ได้รับผลกระทบจากการกระทำ อันเกี่ยวกับการกระทำความผิด (2) ผู้ถือสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาในงานตาม (1) และ (3) ตัวแทนทางกฎหมายของผู้ผลิต ผู้ขาย หรือผู้ถือสิทธิดังกล่าว

นอกจากความผิดฐานการบันทึกภาพยนตร์โดยไม่ได้รับอนุญาตในที่แสดงงานภาพยนตร์ตามกฎหมายในระดับสหรัฐ (Federal Law) แล้ว ในแต่ละมลรัฐก็ได้ตรากฎหมายในเรื่องดังกล่าวไว้เป็นการเฉพาะด้วย เช่น

มลรัฐแคลิฟอร์เนีย ตามประมวลกฎหมายอาญา (Penal Code) ในมาตรา 653 แซด (บทบัญญัติดังกล่าวได้มีการเพิ่มเติมไว้ใน Penal Code และมีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ 21 ก.พ. 2003) ได้กำหนดในเรื่องการใช้อุปกรณ์บันทึก (Recording Device) ในโรงภาพยนตร์ (Motion Picture Theater) ซึ่งกำหนดอัตราโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปีและปรับไม่เกิน 2,500 เหรียญสหรัฐ หรือทั้งจำทั้งปรับ และในมาตรา 490.5 (เอฟ) (1) (3) (5) และ (7) ที่จะกำหนดในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความผิดดังกล่าว เช่น กำหนดในเรื่องอำนาจการควบคุมตัว (Detain) และสิทธิในการดำเนินการของเจ้าของโรงภาพยนตร์ที่จะปฏิเสธการให้เข้าหรือให้ออกจากพื้นที่โรงภาพยนตร์

4) ข้อพิจารณาเกี่ยวกับหลัก Fair Use

ในฐานะที่ประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นผู้ผลักดันให้ประเทศต่าง ๆ มีกฎหมายป้องกันและปราบปรามการบันทึกภาพยนตร์ในโรงภาพยนตร์ที่สามารถใช้บังคับได้อย่างมีประสิทธิภาพ และหลัก Fair Use เป็นหลักสำคัญอย่างหนึ่งที่กำหนดไว้เป็นข้อยกเว้นให้มีการใช้ประโยชน์จากงานอันมีลิขสิทธิ์ได้ ซึ่งตามกฎหมายสหรัฐอเมริกาได้มีการวางบรรทัดฐานไว้ในคดีต่าง ๆ ว่าการใช้หลัก Fair Use ต้องพิจารณาให้ครบทุกองค์ประกอบ¹⁰⁰ กล่าวคือ

(1) การพิจารณาวัตถุประสงค์และลักษณะของการนำงานอันมีลิขสิทธิ์ไปใช้ประโยชน์ ซึ่งองค์ประกอบนี้จะทำให้ผู้ใช้บังคับกฎหมายสามารถทราบได้ว่าการนำไปใช้ประโยชน์ดังกล่าวเป็นการกระทำเพื่อหากำไรหรือไม่ ซึ่งการกระทำเพื่อหากำไรนี้เป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้การใช้ประโยชน์งานอันมีลิขสิทธิ์ไม่อยู่ภายใต้หลัก Fair Use และเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ แต่มิใช่ว่าการกระทำเพื่อหากำไรทุกกรณีจะไม่สามารถกระทำได้ ในบางกรณีแม้ว่าจะเป็นการกระทำเพื่อหากำไรแต่ก็ยังคงสามารถกระทำได้ภายใต้หลัก Fair Use เช่น หากการนำไปใช้ประโยชน์ดังกล่าวไม่ขัดต่อการแสวงหาประโยชน์ตามปกติของเจ้าของลิขสิทธิ์ หรือหากการนำงานอันมีลิขสิทธิ์ไปใช้ประโยชน์นั้นมีลักษณะที่มิใช่แค่การคัดลอกไปใช้ (Derivative Work) เท่านั้น แต่เป็นการนำไปใช้โดยแสดงให้เห็นได้ถึงการพัฒนาความรู้หรือทำให้เกิดการสร้างสรรคสิ่งใหม่ขึ้นด้วย (Transformative Work) ด้วยเหตุดังกล่าว จึงทำให้การนำงานอันมีลิขสิทธิ์ไปใช้ประโยชน์เพื่อวัตถุประสงค์ทางการศึกษาหรือวัตถุประสงค์อื่นโดยมิใช่เป็นการกระทำเพื่อหากำไรจำเป็นต้องมีการนำไปใช้ด้วยความระมัดระวังและมีเชื่อว่าจะสามารถกระทำได้ภายใต้หลัก Fair Use ทุกกรณี

¹⁰⁰ คดีต่าง ๆ ที่มีการวินิจฉัยเป็นบรรทัดฐานไว้ เช่น L.A. Times v. Free Republic/ Sony Corp. v. Universal City Studios/Campbell v. Acuff-Rose Music Inc./ Harper & Row, Publishers, Inc. v. Nation Enterprises.

(2) การพิจารณาถึงสภาพของงานอันมีลิขสิทธิ์นั่นเองที่อาจมีส่วนประกอบต่าง ๆ ที่ไม่ได้รับความคุ้มครองลิขสิทธิ์รวมอยู่ด้วย เช่น แนวความคิด ข้อเท็จจริง หรือข้อมูลทั่วไป ซึ่งเป็นข้อมูลสาธารณะ ข้อมูลในส่วนเหล่านี้จึงสามารถนำไปใช้ได้โดยไม่ต้องพิจารณาว่า การใช้ประโยชน์ดังกล่าวจะอยู่ภายใต้หลัก Fair Use หรือไม่ เนื่องจากการพิจารณาหลัก Fair Use นี้ จะเกิดขึ้นเฉพาะกรณีที่มีการนำงานในส่วนที่มีลิขสิทธิ์ไปใช้ประโยชน์เท่านั้น

(3) การพิจารณาปริมาณและสัดส่วนของงานที่นำไปใช้ประโยชน์ภายใต้หลัก Fair Use นี้ แม้ว่าบุคคลอื่นจะสามารถนำงานอันมีลิขสิทธิ์ไปใช้ประโยชน์ได้ก็ตาม แต่การใช้ประโยชน์งานดังกล่าวก็จำเป็นต้องคำนึงถึงหลักความเป็นธรรมที่จะเกิดขึ้นต่อเจ้าของลิขสิทธิ์ด้วย และเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมขึ้น ปริมาณและสัดส่วนของงานที่มีการนำไปใช้ประโยชน์นี้ จึงเป็นข้อพิจารณาอย่างหนึ่ง ซึ่งโดยทั่วไปหากปริมาณและสัดส่วนของการนำงานที่มีการนำไปใช้ประโยชน์นั้นมีเป็นจำนวนมากหรือมีการนำงานดังกล่าวไปใช้ทั้งหมด อาจเป็นข้อพิจารณาอย่างหนึ่งว่าการใช้ประโยชน์ดังกล่าวอาจไม่อยู่ในภายใต้หลัก Fair Use และเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ แต่ก็มิใช่ว่าการนำงานในจำนวนน้อยไปใช้ประโยชน์สามารถกระทำได้ในทุกกรณี เพราะหากงานส่วนที่มีการนำไปใช้ดังกล่าวแม้จะมีจำนวนน้อย แต่ถือเป็นหัวใจสำคัญของงานนั้น การนำไปใช้ประโยชน์อาจไม่อยู่ภายใต้หลัก Fair Use และเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ได้เช่นกัน

(4) การพิจารณาถึงผลกระทบของการนำงานไปใช้ประโยชน์ ทั้งที่เป็นผลกระทบทางการตลาดและผลกระทบต่อมูลค่าของงานอันมีลิขสิทธิ์ โดยที่หลักการของการให้ความคุ้มครองลิขสิทธิ์ มีขึ้นเพื่อเป็นรางวัลตอบแทนให้สำหรับเจ้าของลิขสิทธิ์ที่มีสิทธิแต่เพียงผู้เดียวในการหาประโยชน์จากคุณค่าของงานที่ตนได้สร้างสรรค์ขึ้นภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด ข้อพิจารณานี้จึงเป็นการคำนึงถึงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นแก่เจ้าของลิขสิทธิ์ที่จะแสวงหาประโยชน์ดังกล่าวจากการที่มีบุคคลอื่นนำงานนั้นไปใช้ประโยชน์ ซึ่งแนวทางในการพิจารณามิได้จำกัดอยู่เฉพาะผลกระทบต่อตลาดของงานอันมีลิขสิทธิ์เท่านั้น แต่ยังคำนึงถึงความเป็นไปได้ในการแสวงหาประโยชน์จากงานที่ตนสร้างสรรค์ขึ้น โดยทั่วไปด้วยว่า หากมีบุคคลอื่นนำงานนั้นไปใช้ประโยชน์ หรือมีการนำงานนั้นออกเผยแพร่ให้สาธารณชนได้ล่วงรู้แล้ว จะมีผลกระทบต่อตลาดและคุณค่าของงานนั้นอย่างไร และการพิจารณาผลกระทบต่อตลาดของงานดังกล่าว มิใช่เพียงคำนึงถึงแต่ผลกระทบที่จะเกิดขึ้น โดยตรงว่าการนำงานไปใช้ประโยชน์มีลักษณะเป็นการแทนที่งานอันมีลิขสิทธิ์ได้เท่านั้น แต่ยังคงต้องคำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้น โดยอ้อมด้วย เช่น หากมีการนำงานไปใช้ประโยชน์นอกจากจะทำให้ไม่สามารถจำหน่ายงานในตลาดได้แล้ว ยังมีผลกระทบต่อผู้ได้รับอนุญาตให้ใช้สิทธิด้วย

จากข้อพิจารณา 4 ประการที่ได้กล่าวไปข้างต้น เป็นองค์ประกอบสำหรับการพิจารณาว่าการนำงานอันมีลิขสิทธิ์ไปใช้ประโยชน์ภายใต้หลัก Fair Use นั้น จะสามารถกระทำได้หรือไม่เพียงใด ซึ่งในประเทศสหรัฐอเมริกาแม้ว่าจะเป็นประเทศที่มีการใช้หลัก Fair Use มาเป็นระยะเวลานานและมีการวางบรรทัดฐานของการตีความหลักดังกล่าวไว้ค่อนข้างชัดเจน แต่ก็ยังเกิดปัญหาในการใช้บังคับกฎหมายกับการบันทึกภาพยนตร์ในโรงภาพยนตร์เช่นกัน เป็นผลให้รัฐบาลของประเทศสหรัฐอเมริกาต้องตรากฎหมาย Artist's Right and Theft Prevention Act 2005 (2548) เพื่อเพิ่มเติมบทบัญญัติมาตรา 2319 บี เกี่ยวกับการบันทึกภาพยนตร์โดยไม่ได้รับอนุญาตในที่แสดงงานภาพยนตร์ (Unauthorized Recording of Motion Picture in a Motion Picture Exhibition Facility) ไว้ใน US Code - Title 18 Crimes and Criminal Procedure ขึ้นใช้บังคับเพิ่มเติมจากกฎหมายลิขสิทธิ์ที่กำหนดไว้ใน US Code-Title 17 Copyrights

3.2.2 ประเทศฟิลิปปินส์

ประเทศฟิลิปปินส์มีการตรากฎหมายต่อต้านการลักลอบบันทึกภาพยนตร์ Anti - Camcording Act of 2010 (The Republic No. Act 10088) ซึ่งเป็นกฎหมายเฉพาะที่มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นการห้ามและลงโทษการกระทำที่ไม่ได้รับอนุญาตโดยการใช้ การครอบครอง และการควบคุมอุปกรณ์บันทึก โสตทัศนวัสดุ (Audiovisual Recording Device) เพื่อบันทึกงานภาพยนตร์ (Cinematographic Film) และงาน โสตทัศนวัสดุอื่น และเสียงประกอบงานเช่นว่านั้นในที่แสดงงาน (Exhibition Facility) ซึ่งกฎหมายนี้มี 15 มาตรา โดยประธานาธิบดีลงนามอนุมัติกฎหมายดังกล่าวเมื่อวันที่ 13 พ.ค. 2010

สำหรับความผิดฐานกระทำการโดยไม่ได้รับอนุญาตโดยการครอบครอง การใช้ และ/หรือควบคุมอุปกรณ์บันทึก โสตทัศนวัสดุ กำหนดไว้ในมาตรา 3 ส่วนในบทกำหนดโทษกำหนดไว้ในมาตรา 4 โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1) องค์ประกอบความผิด (มาตรา 3)

- (1) กระทำโดยไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าของลิขสิทธิ์หรือผู้ได้รับอนุญาตให้ใช้สิทธิ
- (2) การกระทำโดยไม่ได้รับอนุญาตที่กฎหมายกำหนดมี 3 ลักษณะ คือ

ก. ใช้หรือพยายามใช้อุปกรณ์บันทึก โสตทัศนวัสดุเพื่อ โอนข้อมูลหรือทำสำเนาจากการแสดงงานอย่างงานภาพยนตร์ หรืองาน โสตทัศนวัสดุอื่นหรือเสียงประกอบงานเช่นว่านั้นไม่ว่าทั้งหมดหรือแต่บางส่วน ในสถานที่จัดแสดงงานภาพยนตร์

ข. ครอบครองอุปกรณ์บันทึกงาน โสตทัศนวัสดุในสถานที่ซึ่งใช้เพื่อการแสดงงานนั้น โดยมีเจตนาที่จะใช้หรือพยายามที่จะใช้อุปกรณ์บันทึก โสตทัศนวัสดุเพื่อ โอนข้อมูลหรือการ

ทำสำเนาจากการแสดงงานอย่างภาพยนตร์ หรืองาน โสตทัศนวัสดุอื่นหรือเสียงประกอบงานเช่นว่านั้นไม่ว่าทั้งหมดหรือแต่บางส่วน ในสถานที่จัดแสดงงานภาพยนตร์

ค. ช่วยเหลือ สนับสนุน อำนวยความสะดวกในการกระทำความผิดดังกล่าว

(3) กระทำต่องานภาพยนตร์หรืองานโสตทัศนวัสดุอื่นหรือเสียงประกอบงานนั้นที่ยังคงมีลิขสิทธิ์อยู่

2) บทกำหนดโทษ (มาตรา 4)

ผู้กระทำการละเมิดบทบัญญัติมาตรา 3 ต้องระวางโทษปรับ ตั้งแต่ 50,000 Pesos แต่ไม่เกิน 750,000 Pesos และ โทษจำคุก 6 เดือน หนึ่งวัน จนถึง 6 ปี หนึ่งวัน

ทั้งนี้ บทกำหนดโทษดังกล่าวยังได้กำหนดมาตรการลงโทษตามพฤติการณ์และลักษณะผู้กระทำความผิด ดังนี้

(1) ถ้าเป็นลักษณะการกระทำความผิดตามมาตรา 3 มีวัตถุประสงค์เพื่อขายให้เช่า หรือเพื่อการพาณิชย์ ต่อสำเนาของงานภาพยนตร์หรืองานโสตทัศนวัสดุหรือเสียงประกอบงานนั้น ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน ให้ลงโทษขั้นสูง

(2) ถ้าผู้กระทำความผิดเป็นคนต่างด้าว บุคคลนั้นจะต้องให้ออกนอกประเทศทันทีหลังจากมีการชำระค่าปรับและรับโทษจำคุกตามที่ตัดสินลงโทษ โดยหลังจากนั้นบุคคลนั้นจะถูกห้ามเข้าประเทศ

(3) ถ้าผู้กระทำความผิดเป็นเจ้าพนักงานของรัฐหรือลูกจ้างของรัฐ โทษนั้นให้รวมถึงการปลดออกจากตำแหน่งและตัดสิทธิในการลงคะแนนเสียงและสิทธิในการมีส่วนร่วมลงเลือกตั้งเป็นเวลา 5 ปี

3) สาระสำคัญที่เกี่ยวข้อง

(1) นิยามศัพท์ (มาตรา 2) ได้กำหนดบทนิยามศัพท์ที่สำคัญ คือ “Authorized Person” (มาตรา 2 (ซี)) “Audiovisual Recording Device” (มาตรา 2 (บี)) “Camcording” (มาตรา 2 (ดี))

(2) บทสันนิษฐานการมีอยู่ของลิขสิทธิ์ และความเป็นเจ้าของในลิขสิทธิ์ (Ownership of Copyright) (มาตรา 5) โดยบทบัญญัติมาตรา 5 ได้กำหนดหลักเกณฑ์การใช้บทสันนิษฐาน โดยมีหลักว่า เพื่อประโยชน์แห่งมาตรา 3 (บทกำหนดความผิด) หากผู้ต้องหาไม่ได้ยกประเด็นขึ้นต่อผู้ให้สันนิษฐานว่างานภาพยนตร์หรืองานโสตทัศนวัสดุหรือเสียงประกอบงานนั้นยังคงมีลิขสิทธิ์อยู่ และกำหนดกรณีการใช้บทสันนิษฐานนี้ในกรณีพิเศษ 3 กรณีด้วย ตัวอย่างเช่น กรณีที่ผู้ต้องหายกข้อต่อสู้ในประเด็นดังกล่าว แต่ไม่เป็นที่พอใจแก่ศาลว่าผู้ต้องหากระทำโดยสุจริต กรณีนี้ก็ยังคงใช้บทสันนิษฐานของการคงอยู่ของลิขสิทธิ์

(3) ข้อห้ามการใช้ข้อต่อสู้อยู่ในเรื่องการใช้เพื่อการใช้งานส่วนตัว (Private use) ภายในครอบครัว (Domestic Use) หรือที่เกี่ยวข้องกับหลักการในเรื่อง Fair Use (มาตรา 6)

(4) การปิดประกาศและการแจ้งเตือนห้ามนำอุปกรณ์บันทึกโสตทัศนวัสดุเข้ามาในที่แสดงงานภาพยนตร์ อย่างน้อยใน 2 บริเวณในที่แสดงงานภาพยนตร์ (มาตรา 7)

(5) อำนาจหน้าที่ของผู้มีอำนาจกระทำการตามกฎหมายนี้ (อำนาจในการเข้าไปในที่แสดงงานภาพยนตร์ (มาตรา 8) และอำนาจอื่นที่เกี่ยวข้อง (มาตรา 9) (เช่น การค้นการยึด อายัด อุปกรณ์บันทึกฯ การควบคุมตัวบุคคล (Detain) (การควบคุมตัวกระทำได้อันไม่เกิน 18 ชั่วโมง)

(6) อำนาจศาลในการริบทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำความผิดฐานนี้ (มาตรา 10)

(7) หน่วยงานผู้บังคับใช้กฎหมาย และการมอบอำนาจให้กับภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ซึ่งรวมถึงผู้แทนภาคประชาชนชน (Private Sector Representative) หรือผู้มีส่วนได้เสียในสิทธิในงานที่ได้รับบริการคุ้มครองตามกฎหมาย (Stakeholders) (มาตรา 11)

3.2.3 ประเทศญี่ปุ่น¹⁰¹

นับตั้งแต่เดือนสิงหาคม ค.ศ. 2007 ญี่ปุ่นได้ออกกฎหมายที่มีชื่อว่า “Bill to Prevent the Unauthorised Photographing of Cinematographic Works, Law No. 65” หรือกฎหมายป้องกันการถ่ายภาพงานภาพยนตร์โดยไม่ได้รับอนุญาต ซึ่งมีหลักการเพื่อการขัดขวางการใช้อุปกรณ์บันทึกภาพยนตร์ในโรงภาพยนตร์ และให้อำนาจเจ้าหน้าที่ในการจับกุมและดำเนินคดีกับการละเมิดลิขสิทธิ์ โดยการลักลอบบันทึกภาพยนตร์โดยกล้องวิดีโอหรือเครื่องมือในลักษณะเดียวกันภายใต้กฎหมายลิขสิทธิ์ นอกจากนี้ ยังมีวัตถุประสงค์ในอันที่จะส่งเสริมกิจการในทางวัฒนธรรมของภาพยนตร์และการพัฒนาอุตสาหกรรมภาพยนตร์ให้เพิ่มขึ้นด้วย

1) การให้ความคุ้มครองตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันการบันทึกภาพยนตร์โดยไม่ได้รับอนุญาตในโรงภาพยนตร์

ประเทศญี่ปุ่นได้ตรากฎหมายว่าด้วยการป้องกันการบันทึกภาพยนตร์โดยไม่ได้รับอนุญาตในโรงภาพยนตร์ (Law of the Prevention of Stealthy Recording of Films, Law (No. 65 of May 30, 2007)) ซึ่งเป็นกฎหมายเฉพาะแยกจากกฎหมายลิขสิทธิ์ของประเทศญี่ปุ่น (Copyright Act No. 48 of May 6, 1970) โดยมีวัตถุประสงค์ในการตรากฎหมายว่า เนื่องจากความผิดสำหรับการบันทึกภาพยนตร์ในโรงภาพยนตร์โดยไม่ได้รับอนุญาต ซึ่งทำให้การทำซ้ำงานโดยวิธีการบันทึกภาพยนตร์โดยไม่ได้รับอนุญาต อันก่อให้เกิดความเสียหายในอุตสาหกรรมภาพยนตร์เป็นอย่างมาก ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมีมาตรการในการป้องกันการบันทึกภาพยนตร์โดยไม่ได้รับอนุญาต

¹⁰¹กฎหมาย (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : http://www.cric.or.jp/cric_e/clj/clj.html

เพื่อเป็นการส่งเสริมวัฒนธรรมทางด้านภาพยนตร์และพัฒนาอุตสาหกรรมภาพยนตร์ให้ดีขึ้น โดยกฎหมายฉบับดังกล่าวมีเพียง 4 มาตรา

2) สาระสำคัญของกฎหมาย

(1) วัตถุประสงค์ของกฎหมาย (มาตรา 1)

(2) บทนิยาม (มีการอนุโลมนำนิยามศัพท์จากกฎหมายลิขสิทธิ์ฯ มาใช้บางส่วน) (มาตรา 2)

(3) หน้าที่ของผู้ดูแลการจัดแสดงภาพยนตร์และผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมภาพยนตร์ในการใช้มาตรการเพื่อป้องกันการบันทึกภาพยนตร์โดยไม่ได้รับอนุญาต (มาตรา 3)

(4) บทยกเว้นการนำบทบัญญัติในเรื่อง Fair Use (เรื่อง Private Use ตามมาตรา 30 วรรคหนึ่ง แห่งกฎหมายลิขสิทธิ์ฯ) มาใช้กับการลงโทษผู้บันทึกภาพยนตร์โดยไม่ได้รับอนุญาต (มาตรา 4 วรรคหนึ่ง)

(5) บทกำหนดระยะเวลาที่ยกเว้นการนำบทบัญญัติในเรื่อง Fair Use มาใช้ โดยมีกำหนดเวลา 8 เดือน หลังจากวันที่มีการแสดงภาพยนตร์เป็นครั้งแรกในที่แสดงภาพยนตร์ซึ่งมีการเก็บค่าเข้าชมจากผู้เข้าชม ณ ประเทศญี่ปุ่น (มาตรา 4 วรรคสอง)

จะเห็นได้ว่า กฎหมายฉบับนี้ไม่ได้กำหนดฐานความผิดต่อการบันทึกภาพยนตร์โดยไม่ได้รับอนุญาตไว้เป็นการเฉพาะ โดยในมาตรา 4 วรรคหนึ่ง แห่งกฎหมายว่าด้วยการป้องกันการบันทึกภาพยนตร์โดยไม่ได้รับอนุญาตในโรงภาพยนตร์ฯ กำหนดเนื้อหาในลักษณะที่ให้การกระทำ ความผิด โดยการบันทึกงานภาพยนตร์โดยไม่ได้รับอนุญาตนั้น เป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ตามกฎหมายลิขสิทธิ์ฯ และต้องรับโทษตามมาตรา 119 แห่งกฎหมายลิขสิทธิ์ฯ คือ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 10 ปี ปรับไม่เกิน 10 ล้านบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ โดยไม่อาจอ้างข้อยกเว้นในเรื่อง Fair Use ได้

เนื่องจากกฎหมายเฉพาะของประเทศญี่ปุ่นฉบับนี้ได้อ้างอิงถึงการละเมิดลิขสิทธิ์ตามกฎหมายลิขสิทธิ์ของประเทศญี่ปุ่น จึงได้ศึกษาบทบัญญัติของกฎหมายลิขสิทธิ์ฯ ในส่วนที่เป็น การให้ความคุ้มครองลิขสิทธิ์ในงานภาพยนตร์ โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

1) การให้ความคุ้มครองตามกฎหมายลิขสิทธิ์

ในมาตรา 10 วรรคหนึ่ง (7) ประกอบมาตรา 10 วรรคสามแห่งกฎหมายลิขสิทธิ์ฯ ได้กำหนดถึงการให้ความคุ้มครองแก่งานตามกฎหมายลิขสิทธิ์ โดยให้ความคุ้มครองแก่งานอันมีลิขสิทธิ์ ซึ่ง “งาน (Work)”¹⁰² ที่ได้รับความคุ้มครองนี้กฎหมายให้หมายความรวมถึง “งานภาพยนตร์ (Cinematographic Work)”¹⁰³ ด้วย โดยบัญญัติให้หมายความว่า งานที่นำออกแสดง โดยกระบวนการที่ให้ผลเป็นภาพและเสียงคล้ายกับการฉายภาพยนตร์ และเป็นงานที่มีการบันทึก

¹⁰²นิยามคำว่า “งาน”. มาตรา 2 วรรคหนึ่ง (1).

¹⁰³นิยามคำว่า “งานภาพยนตร์”. มาตรา 2 วรรคหนึ่ง (3).

ลงในวัสดุ ซึ่งในการคุ้มครองงานภาพยนตร์นี้ เจ้าของลิขสิทธิ์มีสิทธิแต่เพียงผู้เดียวในการใช้สิทธิในงานอันมีลิขสิทธิ์ของตน

2) การกระทำที่เป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ในงานภาพยนตร์

ในการพิจารณาการกระทำใดเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์หรือถือว่าการละเมิดลิขสิทธิ์ตามกฎหมายลิขสิทธิ์ของประเทศญี่ปุ่นจะพิจารณาจากมาตรา 119 ประกอบมาตรา 113 แห่งกฎหมายลิขสิทธิ์ โดยมีลักษณะดังนี้

(1) การกระทำที่เป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ สิทธิในการเผยแพร่ และสิทธิข้างเคียง เช่นการใช้สิทธิเด็ดขาดโดยไม่ได้รับอนุญาต เช่น ผู้สร้างสรรค์งานภาพยนตร์มีสิทธิในการทำซ้ำ (Reproduce) แต่เพียงผู้เดียว สิทธิในการนำงาน ไปแสดงและเผยแพร่ต่อสาธารณะชนตามมาตรา 26

(2) การกระทำที่ถือว่าการละเมิดลิขสิทธิ์หรือสิทธิข้างเคียงที่พิจารณาตามมาตรา 113 เช่น (1) การนำเข้าเพื่อการจำหน่ายซึ่งเป็นสิ่งซึ่งผลิตโดยการกระทำที่จะก่อให้เกิดการละเมิดกฎหมายหากมีการกระทำในประเทศญี่ปุ่น (2) การจำหน่ายหรือการครอบครองเพื่อจำหน่าย โดยรู้ถึงการละเมิดลิขสิทธิ์ การส่งออกซ้ำ หรือการครอบครองสินค้าส่งออกที่ผลิตโดยการละเมิดสิทธิ การเสนอเพื่อจำหน่ายโดยบุคคลผู้รู้ถึงการละเมิดสิทธิ (3) การยกเลิกเปลี่ยนแปลงข้อมูลซึ่งเป็นเรื่องสิทธิในการจัดการข้อมูลที่แนบมาในงาน

3) มาตรการทางกฎหมายตามกฎหมายลิขสิทธิ์ฯ ต่อการละเมิดลิขสิทธิ์

(1) มาตรการลงโทษทางอาญา

ผู้ใดละเมิดลิขสิทธิ์ สิทธิในการเผยแพร่ (Right of Publication) หรือสิทธิข้างเคียง (neighboring rights) (ซึ่งไม่รวมถึงกรณีที่เจ้าของสิทธิเหล่านั้นดำเนินการผลิตซ้ำ หรือทำการแสดงงานนั้น เป็นต้น หรือมีวัตถุประสงค์เพื่อการใช้ในทางส่วนตัว (Private Use) หรือผู้ที่ถือว่าการกระทำละเมิดลิขสิทธิ์หรือสิทธิข้างเคียง) ตามมาตรา 113 ต้องระวางโทษจำคุก ไม่เกิน 10 ปี หรือปรับไม่เกิน 10 ล้านบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ซึ่งเป็นไปตามมาตรา 119 วรรคหนึ่ง แห่งกฎหมายลิขสิทธิ์ฯ

ผู้ใดละเมิด Moral Rights ของผู้ประพันธ์หรือผู้แสดงหรือผู้ซึ่งกระทำการที่พิจารณาได้ว่าเป็นการละเมิดบทบัญญัติมาตรา 113 วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุก ไม่เกิน 5 ปี หรือปรับไม่เกิน 5 ล้านบาท ตามมาตรา 119 วรรคสอง

ทั้งนี้ หากเป็นกรณีนิติบุคคลเป็นผู้ละเมิดลิขสิทธิ์ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 300 ล้านบาท ตามมาตรา 124 แห่งกฎหมายลิขสิทธิ์

(2) มาตรการทางแพ่ง

สิทธิในการขอให้ระงับการละเมิดสิทธิ (Right of Demanding Cessation) ซึ่งเป็นไปตามมาตรา 112 แห่งกฎหมายลิขสิทธิ์ และมาตรการเยียวยาชื่อเสียง (Measures for Recovery

of Honor) ตามมาตรา 115 แห่งกฎหมายลิขสิทธิ์ เช่น ค่าชดเชยจากความเสียหาย หรือการเยียวยาจากกำไรที่ได้มาอย่างไม่ชอบ

3.3 การให้ความคุ้มครองงานภาพยนตร์ตามกฎหมายของประเทศไทย

สำหรับประเทศไทยนั้นได้ให้ความคุ้มครองงานภาพยนตร์โดยกำหนดไว้ในกฎหมายหลายฉบับด้วยกัน ซึ่งในการศึกษาจะพิจารณาจากกฎหมายต่าง ๆ ได้แก่ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ประมวลกฎหมายอาญา พระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551 พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2558 และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการประสานงานในการบังคับใช้กฎหมายเพื่อป้องกันการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา พ.ศ. 2553 ซึ่งในรายละเอียดของกฎหมายแต่ละฉบับจะแยกพิจารณา ได้ดังนี้

3.3.1 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2557

โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ได้ถูกยกเลิกไปแล้ว ตามประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 11/2557 เรื่อง การสิ้นสุดของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ลงวันที่ 22 พฤษภาคม 2557 ทำให้บทบัญญัติที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 สิ้นสุดลง ยกเว้น ในหมวด 2 พระมหากษัตริย์ และแม้ว่าจะมีรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2557 แต่ก็ได้มิได้มีบทบัญญัติในเรื่องการคุ้มครองสิทธิของบุคคลไว้โดยเฉพาะเช่นเดียวกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 แต่ได้มีบทบัญญัติ ในมาตรา 4¹⁰⁴ แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พ.ศ. 2557 บัญญัติว่า ภายใต้บังคับบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาค บรรดาที่ชนชาวไทยเคยได้รับการคุ้มครองตามประเพณีการปกครองประเทศไทยในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และตามพันธกรณีระหว่างประเทศที่ประเทศไทยมีอยู่แล้ว ย่อมได้รับการคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญนี้ ดังนั้น ในการพิจารณาเกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองงานภาพยนตร์ ในส่วนของการดำเนินการจับกุม การค้นตัวผู้กระทำความผิด และการเข้าไปในโรงภาพยนตร์ จึงจะพิจารณาตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 กำหนดไว้

¹⁰⁴ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พ.ศ. 2557. มาตรา 4.

3.3.2 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มีบทบัญญัติในเรื่องสิทธิและเสรีภาพของประชาชนที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองงานภาพยนตร์ ในส่วนของการดำเนินการจับกุม การค้นตัวผู้กระทำความผิด และการเข้าไปในโรงภาพยนตร์ โดยกำหนดไว้ในมาตรา 32 และมาตรา 33 นอกจากนี้ ยังมีบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดแนวนโยบายในการส่งเสริมและคุ้มครองทางด้านทรัพย์สินทางปัญญา ซึ่งกำหนดไว้ในมาตรา 86 ของส่วนที่ 9 แนวนโยบายด้านวิทยาศาสตร์ ทรัพย์สินทางปัญญา และพลังงาน

บทบัญญัติในเรื่องสิทธิและเสรีภาพที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสิทธิของบุคคล มีดังนี้

1) การคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย ตามที่มาตรา 32¹⁰⁵ กำหนดให้บุคคลย่อมมีสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกายของตนเอง โดยการจับและการคุมขังบุคคลอื่นจะกระทำไม่ได้ เว้นแต่มีคำสั่งหรือหมายของศาลหรือมีเหตุอื่นตามที่กำหนดไว้ในกฎหมาย และการค้นตัวบุคคลหรือกระทำการใดที่เป็นการกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกายของบุคคลอื่นนั้นจะกระทำไม่ได้ เว้นแต่มีเหตุตามที่กฎหมายกำหนดไว้อย่างชัดเจน

2) เสรีภาพในเคหสถาน ตามที่มาตรา 33¹⁰⁶ กำหนดให้บุคคลย่อมมีเสรีภาพในเคหสถาน โดยได้รับความคุ้มครองในการที่จะอยู่อาศัย ครอบครองเคหสถาน แต่การเข้าไปในเคหสถานโดยปราศจากความยินยอมของผู้ครอบครอง หรือการตรวจค้นเคหสถานหรือที่รโหฐานนั้นจะกระทำไม่ได้ เว้นแต่มีคำสั่งหรือหมายของศาล หรือมีเหตุอย่างอื่นที่กฎหมายกำหนดไว้อย่างชัดเจน

จากบทบัญญัตินี้ดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยได้รองรับสิทธิและเสรีภาพของบุคคลไว้อย่างชัดเจน ดังนั้น ในกรณีที่มีการกระทำที่เป็นการลักลอบบันทึกภาพยนตร์หรือแอบถ่ายภาพยนตร์ในโรงภาพยนตร์ หากพนักงานเจ้าหน้าที่จะดำเนินการจับกุม คุมขัง ค้นตัวบุคคล หรือตรวจค้นบุคคลที่น่าสงสัยแล้ว จะต้องมียุติบัญญัติที่ให้อำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่ไว้อย่างชัดเจน จึงจะสามารถกระทำได้โดยไม่ผิดกฎหมายและไม่ขัดต่อสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น นอกจากนี้ การกระทำของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายยังต้องสอดคล้องการประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาในมาตรา 57¹⁰⁷ ที่กำหนดให้การจับกุม จำคุก หรือค้นในที่รโหฐานหาตัวคนหรือสิ่งของต้องมีคำสั่งหรือหมายของศาลสำหรับกรณีนั้น และมาตรา 69¹⁰⁸ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ที่กำหนดเหตุในการออกหมายค้นไว้

¹⁰⁵ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550. มาตรา 32.

¹⁰⁶ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550. มาตรา 33.

¹⁰⁷ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา. มาตรา 57.

¹⁰⁸ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา. มาตรา 69.

บทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดแนวนโยบายในการส่งเสริมและคุ้มครองทางด้านทรัพย์สินทางปัญญา ตามมาตรา 86¹⁰⁹ ที่กำหนดให้รัฐบาลต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านวิทยาศาสตร์ ทรัพย์สินทางปัญญา โดยการส่งเสริมการประดิษฐ์หรือการค้นคิดเพื่อให้เกิดความรู้ใหม่ รักษาและพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นและภูมิปัญญาไทย รวมทั้งให้ความคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาด้วย

จากบทบัญญัติดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยเห็นความสำคัญของการส่งเสริมและการให้ความคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญามาก ซึ่งละเมิดสิทธิชีวิตในทางอันมีสิทธิของบุคคลอื่น ไม่ว่าจะกระทำในสถานที่ใด เช่น โรงภาพยนตร์ อินเทอร์เน็ต ก็ถือเป็นการกระทำที่ละเมิดต่อทรัพย์สินทางปัญญาด้วย ดังนั้น รัฐจึงต้องส่งเสริมและให้ความคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาในเรื่องดังกล่าวด้วย ทั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

3.3.3 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์เป็นบทกฎหมายทั่วไปที่มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการคุ้มครองการละเมิดสิทธิของบุคคล กล่าวคือ มาตรา 420¹¹⁰ กำหนดให้ผู้จงใจหรือประมาทเลินเล่อทำต่อบุคคลอื่น โดยผิดกฎหมายให้เขาเสียหายถึงแก่ชีวิต ร่างกาย อนามัย เสรีภาพ ทรัพย์สินหรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใด จะต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อการกระทำนั้น และผู้ที่กระทำละเมิดสิทธิของบุคคลอื่นจะต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อละเมิดนั้น โดยให้ศาลเป็นผู้วินิจฉัยตามควรแก่พฤติการณ์และความร้ายแรงแห่งละเมิดตามมาตรา 438¹¹¹ ซึ่งการชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ได้แก่ การคืนทรัพย์สินที่ผู้เสียหายต้องเสียไปเพราะละเมิด หรือใช้ราคาทรัพย์สินนั้น รวมทั้งค่าเสียหายอันจะพึงบังคับให้ใช้เพื่อความเสียหายอย่างใด ๆ อันได้ก่อกำขึ้นนั้นด้วย

จะเห็นได้ว่า บทบัญญัติที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ดังกล่าวข้างต้นนั้น เป็นบทบัญญัติที่เป็นฐานความคิดในทางแพ่งที่กำหนดให้ผู้ทำการละเมิดสิทธิของบุคคลอื่น ซึ่งรวมถึงการลักลอบบันทึกภาพยนตร์อันถือเป็นการละเมิดสิทธิของบุคคลอื่น จะต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนจากการกระทำละเมิดนั้นด้วย แต่บทบัญญัตินี้ดังกล่าวจะถือเป็นบททั่วไปที่ให้สิทธิแก่บุคคลในการฟ้องคดีได้ สำหรับค่าเสียหายเพื่อการละเมิดนั้นจะขึ้นอยู่กับดุลพินิจของศาลในการวินิจฉัย ซึ่งอาจไม่เพียงพอกับความเสียหายที่เกิดขึ้นอย่างแท้จริง

¹⁰⁹ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550. มาตรา 86.

¹¹⁰ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์. มาตรา 420.

¹¹¹ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์. มาตรา 438.

3.3.4 ประมวลกฎหมายอาญา

ประมวลกฎหมายอาญาได้มีบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับฐานความผิดของบุคคลผู้กระทำความผิด ดังนี้

(1) การลงโทษผู้กระทำความผิด ตามที่มาตรา 90¹¹² กำหนดให้การกระทำที่เป็นกรรมเดียว ผิดกฎหมายหลายบท จะลงโทษบทหนักที่สุด

(2) อายุความการร้องทุกข์ ตามมาตรา 96¹¹³ กำหนดเรื่องอายุความในกรณีความผิด อันยอมความได้โดยกำหนดให้ผู้เสียหายต้องร้องทุกข์ภายใน 3 เดือน นับแต่วันที่รู้เรื่องและ รู้ตัวผู้กระทำความผิด

(3) ความผิดฐานปลอมและเลียนเครื่องหมายการค้า ตามที่มาตรา 273¹¹⁴ และ มาตรา 274¹¹⁵ ในลักษณะ 8 ความผิดเกี่ยวกับการค้า ได้กำหนดความผิดฐานปลอมเครื่องหมายการค้า และความผิดฐานเลียนเครื่องหมายการค้าของผู้อื่นซึ่งได้จดทะเบียนแล้ว ไม่ว่าจะได้จดทะเบียน ภายในหรือนอกราชอาณาจักร เพื่อให้ประชาชนหลงเชื่อว่าเป็นเครื่องหมายการค้าของผู้อื่นนั้น มีความผิดต้องระวางโทษตามที่กฎหมายกำหนดไว้

จะเห็นได้ว่า บทบัญญัติที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายอาญานั้น กำหนดไว้เพียงกรณี ของบทลงโทษสำหรับการกระทำความผิดผิดกฎหมายหลายบท อายุความของความผิด อันยอมความได้ และการปลอมหรือเลียนเครื่องหมายการค้าเท่านั้น โดยประมวลกฎหมายอาญา ไม่ได้บัญญัติฐานความผิดในเรื่องของการลักลอบบันทึกรายการในโรงภาพยนตร์ไว้อย่างชัดเจน นอกจากนี้ จะเห็นได้ว่าพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 ได้กำหนดโทษของการละเมิดลิขสิทธิ์ ไว้แล้ว โดยกำหนดโทษสำหรับคดีอาญาไว้แตกต่างกัน คือ กำหนดโทษจำคุกขั้นต่ำไว้ตั้งแต่ 3 เดือน ขึ้นไป ศาลจึงไม่มีอำนาจในการเปลี่ยนโทษจำคุกเป็นกักขังได้ตามมาตรา 23 แห่งประมวลกฎหมาย อาญา ที่กำหนดให้อำนาจศาลลงโทษกักขังไม่เกิน 3 เดือนแทนโทษจำคุกนั้นก็ได้ หากว่าโทษจำคุก ที่จะลงแก่จำเลยไม่เกิน 3 เดือน และไม่ปรากฏว่าจำเลยนั้นได้รับโทษจำคุกมาก่อน หรือปรากฏว่า ได้รับโทษจำคุกมาก่อน แต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำความผิดโดยประมาทหรือ ความผิดลหุโทษ ซึ่งศาลอาจสั่งกักขังแทนค่าปรับได้หากจำเลยไม่ชำระค่าปรับภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ศาลพิพากษาจำเลยจะต้องถูกยึดทรัพย์เพื่อใช้เป็นค่าปรับตามมาตรา 29

¹¹²ประมวลกฎหมายอาญา. มาตรา 90.

¹¹³ประมวลกฎหมายอาญา. มาตรา 96.

¹¹⁴ประมวลกฎหมายอาญา. มาตรา 273.

¹¹⁵ประมวลกฎหมายอาญา. มาตรา 274.

3.3.5 พระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551

พระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551 มีบทบัญญัติที่เกี่ยวกับภาพยนตร์และโรงภาพยนตร์ โดยพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ฯ ได้กำหนดบทนิยามศัพท์ของคำว่า “ภาพยนตร์” ซึ่งเป็นวัตถุแห่งการกระทำความผิด และ “โรงภาพยนตร์” ซึ่งเป็นสถานที่แห่งการกระทำความผิด โดยกำหนดไว้ในมาตรา 4¹¹⁶ ว่า “ภาพยนตร์” หมายถึง วัสดุที่มีการบันทึกภาพ หรือภาพและเสียงซึ่งสามารถนำมาฉายให้เห็นเป็นภาพที่เคลื่อนไหวได้อย่างต่อเนื่อง แต่ไม่รวมถึงวีดิทัศน์ และ “โรงภาพยนตร์” หมายถึง สถานที่ฉายภาพยนตร์ อันได้แก่ อาคารหรือส่วนใดของอาคารที่ใช้เป็นสถานที่สำหรับฉายภาพยนตร์ สถานที่กลางแจ้งสำหรับฉายภาพยนตร์ หรือสถานที่อื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ทั้งนี้ เท่าที่มีได้อยู่ภายใต้บังคับตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ ซึ่งผู้ประกอบการโรงภาพยนตร์ต้องขอใบอนุญาตประกอบกิจการโรงภาพยนตร์จากนายทะเบียนตามมาตรา 37¹¹⁷ ด้วย

นอกจากนี้ มาตรา 61¹¹⁸ ยังกำหนดให้นายทะเบียนและพนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจในการเข้าไปในสถานที่ที่มีการสร้างภาพยนตร์ โรงภาพยนตร์ ร้านวีดิทัศน์ สถานที่ประกอบกิจการให้เช่า แลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายภาพยนตร์หรือวีดิทัศน์ ในระหว่างเวลาพระอาทิตย์ขึ้นจนถึงพระอาทิตย์ตกหรือในเวลาทำการของสถานที่นั้น เพื่อตรวจสอบภาพยนตร์ วีดิทัศน์ สื่อโฆษณา หรือการกระทำใดที่อาจฝ่าฝืนบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ เพื่อตรวจ ค้น อายัด หรือยึดภาพยนตร์ วีดิทัศน์ หรือสื่อโฆษณาในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำที่ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ รวมทั้งมีอำนาจในการสั่งให้หยุดการสร้างภาพยนตร์ สั่งห้ามการฉาย ให้เช่า แลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายภาพยนตร์ หรือวีดิทัศน์ สั่งให้หยุดการโฆษณาหรือประชาสัมพันธ์สื่อโฆษณาที่ฝ่าฝืนบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ได้ โดยไม่จำเป็นต้องมีหมายค้นหากมีเหตุให้สิ่งบันทึกงานภาพยนตร์ละเมิดลิขสิทธิ์นั้น อาจถูกขกย้าย ชุกซ่อน หรือทำลายไปก่อนได้ และยังกำหนดให้นายทะเบียนสั่งให้ระงับการจำหน่ายหรือให้เช่างานภาพยนตร์นั้นได้ หากยังฝ่าฝืน นายทะเบียนมีอำนาจกำหนดค่าปรับทางปกครองหรืออาจถูกฟ้องร้องดำเนินคดีได้ตามมาตรา 69¹¹⁹

โดยที่พระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ฯ มีเจตนารมณ์เพื่อปรับปรุงบทบัญญัติตามกฎหมายว่าด้วยภาพยนตร์และกฎหมายว่าด้วยการควบคุมกิจการเทปและวัสดุโทรทัศน์

¹¹⁶พระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551. มาตรา 4.

¹¹⁷พระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551. มาตรา 37.

¹¹⁸พระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551. มาตรา 61.

¹¹⁹พระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551. มาตรา 69.

ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน รวมทั้งปรับปรุงระบบการตรวจพิจารณาภาพยนตร์ให้อยู่ในความรับผิดชอบขององค์กรเดียวเพื่อลดความซ้ำซ้อนของการตรวจพิจารณาประกอบกับกิจการภาพยนตร์ในปัจจุบันมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ จำเป็นต้องได้รับการส่งเสริมอย่างเป็นรูปธรรม

เมื่อพิจารณาจากพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551 แล้ว จะเห็นได้ว่ามีเนื้อหาในการบังคับใช้กับผู้ประกอบกิจการให้เช่า แลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายภาพยนตร์ที่มีการกระทำอันเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ เนื่องจากมาตรา 38¹²⁰ กำหนดให้ผู้ประกอบการต้องได้รับใบอนุญาตจากนายทะเบียน และมาตรา 43¹²¹ กำหนดให้ภาพยนตร์ที่มีไว้ในสถานประกอบการเพื่อนำออกให้เช่าหรือจำหน่ายนั้น ต้องมีการแสดงเครื่องหมายการอนุญาตประเภทของภาพยนตร์และหมายเลขรหัสลงบนวัสดุหรือสิ่งบันทึกนั้นด้วย โดยหมายเลขรหัสที่กำหนดไว้จะต้องเป็นหมายเลขที่กำหนดสำหรับภาพยนตร์หรือวีดิทัศน์ที่ผ่านการพิจารณาและได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการแล้ว

3.3.6 พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2558

พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2558 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2558 ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 132 ตอนที่ 6 ก หน้า (14) โดยเจตนารมณ์ในการประกาศใช้พระราชบัญญัตินี้ เพื่อแก้ปัญหาการทำซ้ำโดยการบันทึกเสียงหรือภาพหรือทั้งเสียงและภาพจากภาพยนตร์ในระหว่างการฉายในโรงภาพยนตร์ ทั้งภาพยนตร์ไทยและภาพยนตร์ต่างประเทศโดยไม่ได้รับอนุญาต แล้วนำไปทำซ้ำในสื่อต่าง ๆ เช่น แผ่นซีดีหรือแผ่นดีวีดี เป็นต้น ออกจำหน่าย อันเป็นการสร้างความเสียหายทางเศรษฐกิจต่ออุตสาหกรรมภาพยนตร์และธุรกิจที่เกี่ยวข้องเป็นอย่างมาก ซึ่งเป็นการขัดต่อการแสวงหาประโยชน์จากงานอันมีลิขสิทธิ์ตามปกติของเจ้าของลิขสิทธิ์หรือผู้ได้รับอนุญาตให้ใช้สิทธิ และอาศัยข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์ตามกฎหมายว่าด้วยลิขสิทธิ์ในปัจจุบัน โดยอ้างว่าเป็นการทำซ้ำเพื่อประโยชน์ของตนเอง ดังนั้น จึงได้แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 โดยกำหนดลักษณะของการกระทำอันเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ในงานภาพยนตร์ ข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์ในงานภาพยนตร์ และบทกำหนดโทษสำหรับความผิดในการละเมิดลิขสิทธิ์ในงานภาพยนตร์ไว้เป็นการเฉพาะ ดังนี้

1) ลักษณะของการกระทำอันเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ในงานภาพยนตร์

พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2558 ได้กำหนดลักษณะของการกระทำที่เป็นการลักลอบบันทึกภาพยนตร์ในโรงภาพยนตร์เป็นความผิดฐานละเมิดลิขสิทธิ์

¹²⁰พระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551. มาตรา 38.

¹²¹พระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551. มาตรา 43.

ไว้โดยเฉพาะ โดยเพิ่มบทบัญญัติความผิดเกี่ยวกับการทำซ้ำโดยการบันทึกเสียงหรือภาพหรือทั้งเสียงและภาพจากภาพยนตร์ในโรงภาพยนตร์โดยไม่ได้รับอนุญาตเป็นความผิดเฉพาะไว้ในมาตรา 28/1¹²² ซึ่งบัญญัติว่า “การทำซ้ำโดยการบันทึกเสียงหรือภาพ หรือทั้งเสียงและภาพจากภาพยนตร์อันมีลิขสิทธิ์ตามกฎหมายว่าด้วยภาพยนตร์และวีดิทัศน์ในโรงภาพยนตร์ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน โดยไม่ได้รับอนุญาตตามมาตรา 15 (5) ในระหว่างการฉายในโรงภาพยนตร์ ให้ถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ และมีให้นำมาตรา 32 วรรคสอง (2) มาใช้บังคับ” กล่าวคือ เป็นการทำซ้ำโดยการบันทึกเสียงหรือภาพ หรือทั้งเสียงและภาพ จากภาพยนตร์อันมีลิขสิทธิ์ ในโรงภาพยนตร์ โดยไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าของลิขสิทธิ์ตามมาตรา 15 (5) ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน ในระหว่างการฉายภาพยนตร์ในโรงภาพยนตร์ ให้ถือเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ ทั้งนี้ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ปัญหาการลักลอบบันทึกภาพยนตร์ในโรงภาพยนตร์ทั้งภาพยนตร์ไทยและภาพยนตร์ต่างประเทศโดยไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าของงานอันมีลิขสิทธิ์แล้วนำไปทำซ้ำในสื่อต่าง ๆ ออกจำหน่าย และสร้างความเสียหายทางเศรษฐกิจต่ออุตสาหกรรมภาพยนตร์และธุรกิจที่เกี่ยวข้อง

โดยพระราชบัญญัตินี้ไม่ได้กำหนดนิยามของคำว่า “โรงภาพยนตร์” ไว้แต่กำหนดให้พิจารณาคำว่า “โรงภาพยนตร์” ตามนิยามที่กำหนดไว้ในมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ พ.ศ. 2551 ซึ่งกำหนดว่า “โรงภาพยนตร์” หมายความว่า สถานที่ฉายภาพยนตร์ ดังต่อไปนี้ ทั้งนี้ เท่าที่มีได้อยู่ภายใต้บังคับตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ โดยการทำซ้ำภาพยนตร์อันมีลิขสิทธิ์นั้นพิจารณาตามนิยามที่กำหนดไว้ในมาตรา 4 ว่า “ทำซ้ำ” หมายความว่า ถึง การคัดลอกไม่ว่าโดยวิธีใด ๆ การเลียนแบบ การทำสำเนา การทำแม่พิมพ์ การบันทึกเสียง การบันทึกภาพ หรือการบันทึกเสียงและภาพจากต้นฉบับ จากสำเนา หรือจากการโฆษณาในส่วนอันเป็นสาระสำคัญ ทั้งนี้ ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน สำหรับในส่วนที่เกี่ยวกับโปรแกรมคอมพิวเตอร์ให้หมายความถึง คัดลอกหรือทำสำเนา โปรแกรมคอมพิวเตอร์จากสื่อบันทึกใด ไม่ว่าด้วยวิธีใด ๆ ในส่วนอันเป็นสาระสำคัญ โดยไม่มีลักษณะเป็นการจัดทำขึ้นใหม่ ทั้งนี้ ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน

2) ข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์ในงานภาพยนตร์

มาตรา 28/1¹²³ พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2558 ได้กำหนดไว้เป็นการเฉพาะว่า มิให้นำมาตรา 32 วรรค (2) มาใช้บังคับกับการกระทำตามมาตรานี้ กล่าวคือ การกระทำแก่งานอันมีลิขสิทธิ์ของบุคคลอื่นตามพระราชบัญญัตินี้ หากไม่ขัดต่อการแสวงหา

¹²²พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537. มาตรา 28/1.

¹²³พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537. มาตรา 28/1.

ประโยชน์จากงานอันมีลิขสิทธิ์ตามปกติของเจ้าของลิขสิทธิ์และไม่กระทบกระเทือนถึงสิทธิอันชอบด้วยกฎหมายของเจ้าของลิขสิทธิ์เกินสมควร หากเป็นการกระทำลักลอบบันทึกภาพยนตร์ในโรงภาพยนตร์ ซึ่งเดิมมาตรา 32 วรรคสอง (2) แห่งพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 กำหนดให้ใช้เป็นข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์ได้ หากเป็นการใช้เพื่อประโยชน์ของตนเอง หรือเพื่อประโยชน์ของตนเองและบุคคลอื่นในครอบครัวหรือญาติสนิท แต่การกระทำตามมาตรา 28/1 พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2558 กำหนดไว้เป็นการเฉพาะว่าไม่ให้ นำข้อยกเว้นการละเมิดลิขสิทธิ์ แม้จะเป็นการใช้เพื่อประโยชน์ของตนเอง หรือเพื่อประโยชน์ของตนเองและบุคคลอื่นในครอบครัวหรือญาติสนิทก็ถือว่าเป็นความผิด ดังนั้น ผู้ลักลอบบันทึกภาพยนตร์ในโรงภาพยนตร์จะกระทำได้อีกต่อเมื่อได้รับอนุญาตจากเจ้าของลิขสิทธิ์ตามมาตรา 15 (5)¹²⁴ แห่งพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 ที่กำหนดให้เจ้าของลิขสิทธิ์มีสิทธิแต่เพียงผู้เดียวที่จะอนุญาตให้ผู้อื่นใช้สิทธิในการทำซ้ำหรือดัดแปลง เผยแพร่ต่อสาธารณชน และให้เข้าคั่นฉบับหรือสำนักงานภาพยนตร์ โดยเจ้าของลิขสิทธิ์จะกำหนดเงื่อนไขอย่างใดหรือไม่ก็ได้ แต่เงื่อนไขดังกล่าวจะกำหนดในลักษณะที่เป็นการจำกัดการแข่งขัน โดยไม่เป็นธรรมไม่ได้

นอกจากนี้ พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2558 ยังกำหนดข้อยกเว้นของการกระทำละเมิดลิขสิทธิ์สำหรับคนพิการไว้เป็นการเฉพาะในมาตรา 32 วรรคสอง (9)¹²⁵ ที่บัญญัติว่า “ทำซ้ำ หรือดัดแปลง เพื่อประโยชน์ของคนพิการที่ไม่สามารถเข้าถึงงานอันมีลิขสิทธิ์อันเนื่องมาจากความบกพร่องทางการเห็น การได้ยิน สติปัญญา หรือการเรียนรู้ หรือความบกพร่องอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง โดยต้องไม่เป็นการกระทำเพื่อหากำไร ทั้งนี้ รูปแบบของการทำซ้ำหรือดัดแปลงตามความจำเป็นของคนพิการ และองค์กรผู้จัดทำ รวมทั้งหลักเกณฑ์และวิธีการดำเนินการเพื่อทำซ้ำหรือดัดแปลงให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา” ทั้งนี้ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้คนพิการสามารถเข้าถึงงานอันมีลิขสิทธิ์ได้ตามความจำเป็น โดยไม่ผิดกฎหมาย

3) บทกำหนดโทษสำหรับการลักลอบบันทึกภาพยนตร์ในโรงภาพยนตร์

พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2558 ได้กำหนดโทษของผู้กระทำการละเมิดลิขสิทธิ์ในงานภาพยนตร์ สำหรับความผิดในการลักลอบบันทึกภาพยนตร์ในโรงภาพยนตร์ไว้เป็นการเฉพาะตามมาตรา 28/1 ให้ผู้กระทำการละเมิดลิขสิทธิ์ในงานภาพยนตร์ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงสี่ปี หรือปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงแปดแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

¹²⁴พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537. มาตรา 15.

¹²⁵พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537. มาตรา 32.

ตามมาตรา 69/1¹²⁶ ซึ่งบัญญัติว่า “ผู้ใดกระทำการละเมิดลิขสิทธิ์ตามมาตรา 28/1 ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงสี่ปี หรือปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงแปดแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ” โดยการกำหนดโทษตามพระราชบัญญัตินี้ เป็นการกำหนดโทษสำหรับการกระทำความผิดฐานลักลอบบันทึกภาพยนตร์ในโรงภาพยนตร์ โดยกำหนดโทษเท่ากับผู้กระทำการละเมิดลิขสิทธิ์ในงานภาพยนตร์เพื่อการค้าตามมาตรา 28¹²⁷ แห่งพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537

3.3.7 ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการประสานงานในการบังคับใช้กฎหมายเพื่อป้องปรามการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา พ.ศ. 2553

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยว่าด้วยการประสานงานในการบังคับใช้กฎหมายเพื่อป้องปรามการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา พ.ศ. 2553 ซึ่งมีบทบัญญัติที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1) กำหนดนิยามศัพท์ โดยข้อ 4¹²⁸ ได้กำหนดให้คำว่า “ทรัพย์สินทางปัญญา” หมายความว่า ลิขสิทธิ์ สิทธิบัตร เครื่องหมายการค้าแบบผังภูมิของวงจรรวม สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ และความลับทางการค้า และให้หมายความรวมถึงสิทธิอื่นในทำนองเดียวกันที่มีกฎหมายคุ้มครอง และกำหนดนิยามศัพท์คำว่า “การป้องปรามการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา” ว่า หมายความว่า การป้องกันและปราบปรามการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา และให้หมายความรวมถึงการเสริมสร้างความรู้และจิตสำนึกให้แก่ประชาชนเพื่อไม่กระทำการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาและไม่ใช้สิ่งของที่ละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา รวมทั้งเสริมสร้างวินัยทางการค้าของผู้ประกอบการ

2) กำหนดให้มีคณะกรรมการว่าด้วยการประสานงานในการบังคับใช้กฎหมาย โดยข้อ 5¹²⁹ กำหนดให้มีคณะกรรมการว่าด้วยการประสานงานในการบังคับใช้กฎหมายขึ้น เพื่อป้องปรามการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา เรียกโดยย่อว่า “คปป.” และกำหนดอำนาจหน้าที่ของ คปป. ไว้ในข้อ 10

3) กำหนดอำนาจหน้าที่ของ คปป. โดยข้อ 10¹³⁰ กำหนดให้ คปป. มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการประสานงานกับหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องเพื่อบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการป้องปรามการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาให้มีประสิทธิภาพ (ข้อ 10 (4)) และอำนาจในการวางแผนทางปฏิบัติ

¹²⁶พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537. มาตรา 69/1.

¹²⁷พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537. มาตรา 28.

¹²⁸ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการประสานงานในการบังคับใช้กฎหมายเพื่อป้องปรามการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา พ.ศ. 2553. ข้อ 4.

¹²⁹ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการประสานงานในการบังคับใช้กฎหมายเพื่อป้องปรามการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา พ.ศ. 2553. ข้อ 5.

¹³⁰ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการประสานงานในการบังคับใช้กฎหมายเพื่อป้องปรามการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา พ.ศ. 2553. ข้อ 10.

เกี่ยวกับการป้องปรามการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา (ข้อ 10 (5)) ทั้งนี้ ยังกำหนดให้กรมทรัพย์สินทางปัญญาทำหน้าที่สำนักงานเลขานุการฯ ของ คปป. โดยมีการกำหนดอำนาจหน้าที่ไว้ในข้อ 11¹³¹

4) กำหนดหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง โดยที่ข้อ 12¹³² และข้อ 13¹³³ ได้กำหนดหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการป้องปรามการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาไว้เพื่อให้สามารถดำเนินการป้องกันและปราบปรามการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาอย่างชัดเจน

อย่างไรก็ดี ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีฉบับนี้ ออกโดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 11 (8) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 เพื่อบูรณาการแนวทางปฏิบัติงานระหว่างหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการป้องปรามการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาให้สอดคล้องกับสถานการณ์ และเป็นการปรับปรุงระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการป้องปรามการละเมิดลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2536

¹³¹ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการประสานงานในการบังคับใช้กฎหมายเพื่อป้องปรามการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา พ.ศ. 2553. ข้อ 11.

¹³² ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการประสานงานในการบังคับใช้กฎหมายเพื่อป้องปรามการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา พ.ศ. 2553. ข้อ 12.

¹³³ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการประสานงานในการบังคับใช้กฎหมายเพื่อป้องปรามการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา พ.ศ. 2553. ข้อ 13.